

PISSARRA

Revista d'ensenyança de les Illes N.º 45 MARÇ - ABRIL 1988

REFORMA A DEBAT

COL·LABORA

Ministerio de Educación y Ciencia

Sindicat Treballadors de l'ensenyança de les Illes (STEI)

C./Vinyassa, n.º 14. Ciutat de Mallorca. Tel. 46 08 88

**DIRECCIÓ I CONSELL
DE REDACCIÓ**

Pedro Polo Fernández
Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santaner Pons
Mercè Romagosa Ferrer
Tomàs Martínez Miró

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyança de les Illes Balears

EDITA

Sindicat de Treballadors de l'ensenyança
de les Illes (STEI)

Produït

Obrador del llibre

La revista no s'identifica necessàriament
amb els articles que van signats pels seus autors

dep. legal: PM 533-1979

El número 46 de la Revista PISSARRA continuarà amb la temàtica del DEBAT DE LA REFORMA EDUCATIVA.

INDEX

EDITORIAL

3

LA NECESSITAT DE COMPETÈNCIES EDUCATIVES

4

ENTREVISTA AL DIRECTOR GENERAL D'EDUCACIÓ
D. BARTOMEU ROTGER

5

ENTREVISTA AL SR. SUBSECRETARI DEL MEC., SR.
JOAQUIN ARANGO

7

NOTES SOBRE LA LLENGUA EN LA REFORMA DE
L'ENSENYAMENT

9

DIDÀCTICA DE LA NATURA A LES BALEARS

11

ELECCIONS SINDICALS

14

FORMACIÓ DE PROFESSORAT I REFORMA DEL SIS-
TEMA EDUCATIU

21

DE LA REFORMA I TRANSFORMACIÓ DE
L'EDUCACIÓ D'ADULTS

23

LA FORMACIÓ PROFESSIONAL EN EL PROJECTE DE REFOR-
MA DEL SISTEMA EDUCATIU

23

ELS PUNTS CAPITALS DEL PROJECTE DE REFORMA

24

LA REFORMA DE L'ENSENYAMENT MITJÀ

26

LA LLENGUA A LA REFORMA EDUCATIVA

28

**SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS
LLIBRES DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES I LLIBRES
INFANTILS**

Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon 71 38 21
07002 PALMA

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ **Editorial** □ □ □ □ □

Obrim les planes de la REVISTA PISSARRA per a contribuir des de la nostra modèstia al debat sobre el projecte ministerial de Reforma del sistema educatiu.

Coneixem la proposta oficial, el calendari d'implantació progressiva de la Reforma i la incitació social al debat. Cal superar el marc oficialista del debat sobre la Reforma des de la participació social per influir sobre el poder polític. Cal analitzar els seus límits, les seves insuficiències i les seves mancances. Els dèficits quantitatius del nostre sistema són prou coneguts entre els ensenyants, cal dur aquest debat a la societat.

El diagnòstic sobre el fracàs escolar, que és implícit en el discurs de la Reforma, és parcial i sobretot insuficient; no és estrictament un problema escolar, encara que tenguí els seus aspectes específicament escolars. És un problema que requereix solucions socio-polítiques. Reduir el fracàs és dur a terme una política econòmica i social afavoridora de les classes populars. És dotar de més recursos humans i materials als centres que escolaritzen, preferentment als sectors socials populars. És en definitiva, realitzar una política de discriminació positiva cap als sectors socials populars.

El debat sobre la financiació de la Reforma és cabdal i no es pot limitar a l'extensió de l'escolarització obligatòria fins als 16 anys objectiu ajornat per cert pel PSOE des de l'any 1982. És imprescindible un increment dels pressuposts d'educació

que ens acosti a la mitjana del Països de la C. E. E., i cal un repartiment que potenciï la xarxa pública.

La planificació dels recursos materials, humans i pedagògics és l'altre eix central que donaria credibilitat a la Reforma.

La reestructuració del sistema escolar, en tot el que comporti de qualificació i especialització dels ensenyants, es pot resoldre (no ho semblen així les intencions oficials) sense confrontacions corporativistes si hi hagués la voluntat política —com sempre també és econòmica— d'anar cap el COS ÚNIC d'ENSENYANTS.

Com és possible creure amb un projecte de Reforma si altres lleis de matís reformista del mateix govern han defraudat les expectatives dels sectors progressistes.

La LODE que ha consagrat la doble xarxa i la financiació pública dels centres privats sense que els treballadors del sector haguin experimentat aquelles millores salarials i pedagògiques per a dignificar la seva professió.

Encara la nostra comunitat està esperant el desenvolupament de la LODE que possibilita la més àmplia participació social a través dels Consells Escolars de Comunitat, Illa o Municipals. Sense transferències en matèria educativa per a la nostra comunitat, més enllà d'oportunitats polítiques i entrebancs centralistes, no tindrem l'eina per a planificar el nostre sistema escolar, condició sine qua non per a possibilitar una reforma del sistema educatiu, cap a l'Escola Mallorquina, Menorquina, Eivissenca i Formenterina,

La necessitat de competències educatives

COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'STEI

El dia 1er de març es compleixen cinc anys de la publicació al B.O.E. de la Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, de l'Estatut d'Autonomia per a les Illes Balears.

Passats cinc anys, som l'única Comunitat Autònoma de l'Estat amb llengua pròpia sense competències educatives.

Com a sindicat arrelat en aquestes illes, preocupat per la identitat cultural del nostre poble i defensor de la integració i normalització cultural del ciutadans de las Balears, constatarem que la manca de competència plena en matèria educativa és un gran obstacle per aconseguir el desenvolupament integral dels individus de la nostra comunitat.

Sempre hem defensat (des de la discussió de l'avantprojecte de l'Estatut d'Autonomia) que la nostra Comunitat tingui l'eina adequada per poder desenvolupar la seva pròpia política educativa, i així ho manifestarem quan vàrem ser consultats (que no escoltats) per la Comissió redactora de l'Estatut.

Durant aquest cinc anys l'Administració Autònoma ha demanat, de tant en tant, les competències educatives, més com una maniobra política (per desgastar el poder central) que amb una voluntat real d'impulsar la recuperació de la nostra identitat cultural.

Aquesta afirmació no es basa en supòsits, sinó en realitats:

1er. El partit majoritari que dona suport al Govern de la Comunitat Autònoma no va votar favorablement a l'Estatut d'Autonomia de les Illes

Balears. Avui hem de congratular-nos del canvi de posició política d'aquest partit.

2on. Passarem més de tres anys des de l'aprovació de l'Estatut fins que el Govern presentà a la consideració del Parlament de les Illes Balears la Llei de Normalització Lingüística, fent ús, recordem-ho, d'una competència exclusiva que li otorgava l'Estatut.

Per part seva el Govern Central, de manera reiterada, ha denegat al poble de les Illes la capacitat d'exercir el dret de legislar i gestionar en matèria educativa; basti recordar quan el partit en el govern, tant al parlament de les illes com al parlament de l'Estat, va rebutjar aquesta possibilitat. Avui hem de congratular-nos, també, del canvi de posició de la Federació Socialista Balear del PSOE.

Ha arribat el moment de dir prou al continu joc que una Administració (sigui la que sigui) responsabilitzi a l'altra del que no es fa o no s'ha fet. No ens podem permetre el luxe de continuar suportant la permanent desconexió o descoordinació amb dues administracions. No es pot seguir sense professors titulats de català als centres. No és possible continuar sense una aplicació rigorosa, i a temps, de la Llei de Normalització Lingüística. No és possible continuar amb les improvisacions de l'ensenyament del català a tots els nivells educatius. És impossible continuar sense un pla coherent i adequat de la formació dels ensenyants en la llengua i la cultura de la nostra terra...

Quan l'Administració Central proposa una reforma educativa de l'ensenyament no universitari, amb la més ampla participació social, la nostra Comunitat Autònoma no compta amb els instruments institucionals que permetin a la nostra societat expressar i articular un projecte específic i autònom per adequar la reforma educativa a la nostra realitat cultural.

Per a l'STEI la consecució de les transferències educatives, objectiu que 'sembla' unànim per totes les forces polítiques il·lenques, ha de significar:

- a) La capacitat de planificació del sistema escolar a partir d'un diagnòstic clar de la nostra realitat sociocultural.
- b) El desenvolupament de totes aquelles lleis que possibiliten la participació de totes les forces socials, culturals i representatives del món de l'ensenyament (sindicats, associacions de pares, etc) en el disseny d'un sistema educatiu actiu cap a la integració i la normalització cultural de la nostra societat.
- c) La dotació dels mitjans econòmics i humans necessaris.

I mentre arriben aquestes transferències, exigim:

- a) La màxima coordinació entre ambdues administracions que impossibiliti fets tan greus com que per aquest curs no sigui possible que el català figuri entre les proves de la Selectivitat.
- b) La creació dels Consells Escolars Municipals, Insulars i de Comunitat Autònoma.
- c) La participació de les Institucions públiques en els Consells Escolars dels centres públics per evitar casos com el que ha protagonitzat l'Ajuntament de Palma, tema encara que no està resolt.
- d) La immediata realització dels cursos de reciclatge que han d'estar per damunt d'avatars polítics, acadèmics o econòmics.
- e) Dotació de la plantilla necessària per fer front a la normalització del català als centres.

Totes aquestes mesures no exigeixen més que la voluntat política de fer-les efectives.

ENTREVISTA AL DIRECTOR GENERAL D'EDUCACIÓ, D. BARTOMEU ROTGER

1. Quina via jurídica creu que és l'adequada per demanar les transferències en matèria educativa; l'article 148.2 de la Constitució que suposa una reforma de l'Estatut o l'article 150 (Llei orgànica aprovada per les Corts Generals)?

Segons la declaració del Govern de la Nació que es va fer en el transcurs del debat de les autonomies al Senat, la via elegida és la de l'Article 150 de la Constitució.

En tot cas, el que a mi m'interessa és deixar ben clar que volem les competències educatives plenes, segons un calendari i uns procediments a negociar, i que això no sols és constitucional, sinó que, endemés, és necessari i convenient.

No es pot comprendre com una Comunitat com la nostra, amb llengua pròpia i amb unes característiques singulars, no tenguí a partir d'ara capacitat de gestionar el sistema educatiu territorial que ens és propi.

Crec que, aplicant un mínim de sentit polític i fins i tot de sentit comú, això s'ha de resoldre ben aviat.

2. A l'hora de demanar les transferències en matèria educativa, quines són les prioritats que es marca el seu departament?

Nosaltres ja hem estudiat profundament aquest tema i el tenim ben clar. Hem establert unes fases lògiques i uns procediments de gradació que ens permetran iniciar un procés natural que aniria des de l'educació d'adults, les ensenyances no reglades... fins a aconseguir tots els nivells i fer modalitats del sistema educatiu, amb tots els serveis i el suport econòmic que pertoca. Fins i tot, tècnicament parlant, el primer any es podria habilitar un sistema de cogestió que ens permetria unes transferències més tranquil·les, evitant al màxim les distorsions.

El cas és que hi hagi efectivament voluntat política d'iniciar el procés ja.

3. Fins quan s'haurà de demanar permís per fer l'ensenyament en la nostra llengua?

Hi ha una normativa que s'ha d'acomplir. En tot cas, voldríem facilitar al màxim el camí a aquelles escoles i Instituts que, voluntàriament i per acord del Claustre, vulguin fer algun programa en llengua catalana.

Fins i tot, volem establir una xarxa de Centres col·laboradors que ens ajudin a estimular i facilitar la creació de programes en català al màxim nombre de Centres Escolars (especialment, en les àrees de les ciències socials i el medi).

4. S'ha plantejat la necessitat de donar suport econòmic als centres que fan l'ensenyament en català per tal de possibilitar la renovació de material didàctic?

En cas afirmatiu, com es concretarà aquesta ajuda?

PAPERS PINTATS I PINTURES
MARCS I MOTLLURES

Casa
Domar
Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

Sant Miquel, 77 - Tel. 72 14 83
07002 PALMA DE MALLORCA

REFORMA A DEBAT

Es clar que sí, encara que sempre dins les limitacions pressupostàries. El que s'ha de fer, en tot cas, és unificar criteris i prioritzar els ajuts. Jo crec que s'han d'afavorir, respecte del material didàctic d'aquest tipus, aquells Centres que més es distingeixin en l'impuls de la llengua i la cultura i en la col·laboració amb la Conselleria.

5. Com es pot aconseguir que l'escola privada avanci en l'ensenyament del i en català?

De la mateixa manera que les escoles públiques. El sistema educatiu és únic, fins i tot gairebé tots els centres d'EGB estan finançats pels poders públics, per tant, única han d'esser la metodologia i el pla d'estimulació.

Jo crec que, si es fan les coses bé, amb sentit comú i per persuasió, tothom arribarà a comprendre que estudiar la nostra llengua i la nostra cultura és coherent i, fins i tot, pot ésser pràctic i gens traumàtic.

Endemés, puc dir que molts de Centres privats o concertats ja estant fent una bona feina en aquest àmbit.

6. Com pensa fer efectiu el que dispose l'article 22.1 i 22.2 de la Llei de Normalització Lingüística relatiu a la normalització del català a les escoles?

Entre d'altres coses, estam preparant una campanya de normalització, pràctica i realista. D'altra banda, hem signat ja un Conveni amb el MEC per tal de fer un seguiment rigorós als Centres sobre el desenvolupament dels programes de i en català.

7. El professorat no ha cobrat, no s'han iniciat els cursos... Què passa amb el reciclatge?

Hi havia problemes concretament en l'abonament de les partides econòmiques corresponents, que han retardat aquests Cursos. Una vegada resolt aquests problemes, esper que la bona disposició actual de la Universitat i l'ICE ens permeti avançar en aquest tema tan important. Pensam preparar molt bé el proper Curs de Reciclatge; fer una avaluació seriosa del què està passant; preparar un Curs de Formadors de professors i, mentre es fa tot això, posar en marxa un sistema de tutories i un pla d'avaluació final per tal que els professors que vulguin i estiguin preparats, puguin acabar el cicle que estaven fent.

Per a nosaltres el pla de perfeccionament del professorat té una importància capital.

8. Creu factible que es compleixin els terminis legals que marca la Llei de Normalització Lingüística per aconseguir el reciclatge del professorat?

Ho procurarem. Es tracta, en tot cas, no d'anar massa depressa, sinó de fer les coses molt bé.

9. Hi haurà prova de català a la selectivitat d'enguany?

Pareix ésser que el Ministeri d'Educació i Ciència, que és el que té les competències en aquest tema, ha preparat ja un projecte de Decret que suposaria l'entrada del català a les proves d'accés del proper Curs 1988-89.

10. No creu que una de les tasques prioritàries del seu departament ha de ser la confecció d'un Llibre Blanc de l'Educació a Balears?

Sens dubte. I ja, estam preparant la seva elaboració. És necessari saber ben bé què tenim i què volem; on som i on volem anar.

11. Té prevista la creació del Consell Balear d'educació? En cas afirmatiu, qui formaria part del Consell? Quines serien les seves competències?

El Consell Balear d'Educació serà un òrgan consultiu on s'integraran tots els estaments representatius de l'Educació: professors, pares, alumnes, sindicats, associacions, etc.

12. *La llei de Normalització Lingüística encomana al Govern de la Comunitat Autònoma la promoció per a l'elaboració de material didàctic per tal de fer possible l'ensenyament, de i en llengua catalana. Per què no s'ha convocat enguany cap concurs relacionat amb el tema?*

Ho estam preparant. No és possible fer-ho tot a la vegada. Crec que és important que es mantengui qualsevol moviment que, d'una forma independent i sense condicionants de cap mena, impulsi l'estudi i la investigació de la nostra realitat educativa.

Nosaltres, per exemple, tenim plantejat el problema de l'aprenentatge de les llengües als Centres escolars. Com abordar d'una forma pràctica el fet que ací, a les Illes Balears, per raons de llengua pròpia i per la nostra situació geogràfica i turística, necessitem aprendre gairebé quatre llengües: català, castellà i dues llengües estrangeres? Com hauria d'esser la metodologia, la temporalització, l'estructuració dels departaments?

Vull dir, amb això, que, dins les nostres limitacions, donarem suport particularment a qualsevol estudi que vagi en aquesta orientació.

PREGUNTES FORMULADES PER PISSARRA AL SR. SUBSECRETARI DEL MEC
SR. JOAQUIN ARANGO A LA RODA DE PREMSA FETA A LA INAUGURACIÓ
DE L'INSTITUT JUNIPER SERRA

PISSARRA: ¿Su departamento tiene algunas previsiones sobre las transferencias educativas, solicitadas por la mayoría de las fuerzas políticas, sociales y culturales de nuestra comunidad autónoma?

ARANGO: En los próximos meses se cumplen cinco años de la aprobación de un número considerable de Estatutos de Autonomía entre los que se encuentra el de la C. A. de las Islas Baleares y ello permite considerar la posibilidad de efectuar transferencias de bienes, servicios y funciones a las C. A.

Como es bien sabido no hay automatismo en ello. el transcurso del plazo de cinco años es la condición permisiva más que desencadenante.

El impacto de esta posibilidad sobre el sistema educativo es muy considerable y por tanto debe ser

examinada con el cuidado, la atención y el rigor que merece y estamos plenamente abiertos a ese examen.

Hay que examinar el momento más apropiado para progresar en esa dirección. Estamos comprometidos en un proceso ambicioso de reforma educativa que una vez aprobada por el Parlamento tendrá su proceso de implantación regular y ese hecho habrá de ser tenido en cuenta en las conversaciones que tengan lugar.

Por otra parte hay otras consideraciones importantes que tienen que ver con el sistema de financiación y con la coherencia de conjunto del sistema educativo. Una reflexión en profundidad sobre las posibles modalidades de traspaso de competencias, (que en realidad más que competencias, sería de funciones, servicios y bienes) es necesaria para proceder con

rigor y seriedad en materia tan importante donde las precipitaciones podrían tener consecuencias a muy largo plazo, porque cuando se produzca este proceso será irreversible.

El estado futuro de nuestro sistema educativo dependerá en buena parte de la corrección con que se lleve a cabo este proceso. Entre tanto hay relaciones de colaboración entre el MEC y el Gobierno Balear que funcionan satisfactoriamente y que son susceptibles de ampliación y de intensificación en un proceso gradual. No hay que acercarse al tema de las transferencias con criterios predeterminados de "todo o nada", "sí o no", o "ahora o nunca". Caben múltiples formas y es un asunto de tal envergadura que merece ser estudiado con el mayor rigor y aprender de la experiencia de otras Comunidades Autónomas

que hace tiempo ejercen competencias en materia educativa.

PISSARRA: ¿Es voluntad política del gobierno y del MEC iniciar en la presente legislatura la transferencia en materia educativa a la C. A. de las Islas Baleares?

ARANGO: En este tema deben concurrir dos voluntades y no sólo una. Seremos receptivos a la otra voluntad, a la otra parte. El MEC y el Gobierno en su conjunto consideran conveniente una actitud de prudencia y de cautela, que no de cerrazón, en absoluto, en estas materias. La construcción de un Estado de planta diferente es una empresa histórica muy complicada y de grandísima envergadura que tendrá consecuencias, previsiblemente para mucho tiempo y que no debe abordarse con apresuramiento ni precipitación. Es necesario reflexionar sobre la experiencia y tratar de anticipar como sería una situación en la que todas las C. A. desarrollasen plenamente en esta materia sus Estatutos y se produjera una generalización de transferencias. Las complejidades que se producirían entonces no serían nada desdeñables.

Desde el punto de vista económico existe un sistema de financiación complejo y podría darse el caso de quienes gastan son distintos de quienes recaudan. El establecer mecanismos que aseguren una distribución equitativa de fondos y que no se produzcan excesos continuos en el gasto es complejo.

También podría ser complejo el hecho de que las retribuciones del profesorado fueran negociadas en diecisiete mesas distintas.

Cuando se está en un proceso de cambios importantes y muy necesarios y acerca de los cuales existe un consenso muy amplio: ¿hasta qué punto es el mejor momento para abordar un proceso de transferencias amplio y ambicioso en un momen-

to de profunda reforma educativa?

La magnitud de las cuestiones en juego y su trascendencia para el futuro aconsejan prudencia y rigor por ambas partes y estoy seguro de que van a existir. Estamos absolutamente abiertos a la apertura de conversaciones serias y regulares al respecto.

PISSARRA: ¿Es Ud. consciente de que siendo esta una C. A. con lengua propia, situada en "territorio MEC", no se ha articulado por parte del MEC la participación de los diferentes sectores sociales que han de posibilitar que la reforma del sistema educativo se adapte a las especificidades de nuestra cultura?

ARANGO: El convenio de colaboración con el Gobierno Balear versa sobre la enseñanza de la lengua y la cultura de la comunidad y nada se opone al reconocimiento de la personalidad e identidad propia de la C. A. de las Islas Baleares y, naturalmente, el proceso de reforma, que

será un proceso largo, debe tener, una vez trazados los ordenamientos generales, la versatilidad y flexibilidad necesarias para adecuarse a necesidades muy distintas y muy variadas, como el caso que tratamos.

Por otra parte el hecho de que existan circunstancias diferentes que deban ser tenidas en cuenta, no evita la configuración de un derecho de otros que puedan tener también la voluntad de acceder a competencias y consideren que también tienen peculiaridades que abogan por un trato especial.

Tenemos la obligación, sin desconocer ninguna de estas circunstancias de examinar el conjunto ante la eventualidad de que la demanda de transferencias fuese diferenciadas, exigencias distintas y podamos acomodarnos al proceso.

Hay una diferencia muy grande entre una situación como la actual que es mixta, en que hay seis Comunidades Autónomas con competencias en materias educativas y, once sin haberlas asumido. Desde el punto de vista territorial y humano este hecho determina dos mitades aproximadamente: las seis Comunidades Autónomas con competencias significan aproximadamente el 50 % del alumnado y del profesorado. Esa es una situación peculiar, históricamente transitoria, que puede prolongarse algún tiempo, que permite que una de las partes, el MEC, tenga gestión y administración directa suficiente como para que otras competencias más amplias de ordenación general que reconoce la constitución puedan ejercerse plenamente.

El paso de un modelo mixto a otro diferente requiere una previsión profunda. Otra cosa distinta es que cada caso tenga su especificidad y pueda ser considerado singularmente, pero en un marco conjunto.

PISSARRA: ¿Cuándo se incorporarán la Lengua y Literatura Catalanas a las pruebas de acceso a la Universidad?

ARANGO: Yo pienso que el año próximo. Jurídicamente parece difícil, sin afectar a derechos adquiridos y expectativas generadas, hacerlo a mitad de curso. Si así se hiciera, cualquier recurso sería atendido por los tribunales.

NOTES SOBRE LA LLENGUA EN LA REFORMA DE L'ENSENYAMENT

El M.E.C. va donar a conèixer l'any passat la seva Propuesta para debate sobre el projecte per a la reforma de l'ensenyament. El debat es du a terme al llarg d'aquest curs 1987-88, amb una ressonància pública segurament insuficient, si es té en compte la transcendència d'aquesta transformació del sistema educatiu. Aquestes notes volen ser un toc d'atenció sobre les repercussions lingüístiques que podria tenir la reforma de l'ensenyament per a la comunitat de llengua catalana, i específicament a les illes Balears. Som conscient que tan sols hi faig una aproximació esquemàtica i que es imprescindible anar molt més al fons i al detall dels punts que coment. Esper que altres ho faran, amb més temps i més coneixement de causa.

El sistema educatiu de l'Estat de les Autonomies?

Encara que sigui al final, la Propues-

ta del MEC (cap. 21.2) especifica que la seva finalitat és, en definitiva, dissenyar el sistema educatiu de l'Estat de les Autonomies. Poc després (21.4), afegeix que la reforma educativa està estretament vinculada a altres processos d'innovació i canvi social en àmbits culturals, laborals i econòmics. Són precisament aquests condicionaments els que exigeixen, segons el document ministerial, un debat públic sobre el tema, amb una àmplia participació.

Doncs bé, la primera observació que volem fer és que resulta indispensable que el Ministeri aclareixi quina és la seva postura davant dels processos de canvi lingüístic i cultural que ens afecten. Després de deu anys de Constitució, ja és hora que el Govern de l'Estat (i totes les institucions que en depenen) deixi d'emparar-se en la falta d'explicitació de la seva política lingüística i cul-

tural per continuar practicant un monolingüisme-monoculturalisme quasi tan intolerant com en temps del franquisme, encara que es gastí una retòrica buida pretesament respectuosa amb les minories.

No volem que "respectin" les nostres dificultats de supervivència: volem una protecció activa (si la Constitució no és broma), un compromís efectiu que permeti mantenir i desplegar la nostra llengua i la nostra cultura com un poble normal. La "minoria" catalanoparlant no està constituïda per quatre gats amb unes lleugeres peculiaritats folklòriques (tot plegat despatxable amb unes hores setmanals). El patró de 1986 ha demostrat que som entre 6 milions (que parlem català) i 9 milions (que l'entenen); com si dins Espanya hi hagués un país de les dimensions de Dinamarca. Això exigeix no tan sols un redacte marginal per al cultiu de la llengua de la Comunitat Autònoma, sinó un sistema educatiu plenament autònom de veritat, sense compartimentacions absurdes entre Comunitats Autònomes, i un suport efectiu al coneixement de la llengua i la Cultura catalanes a tot l'Estat (una presència al sistema educatiu almenys equivalent als idiomes estrangers) i internacionalment. Fer menys que això serà "respectar" la destrucció d'una cultura com la danesa.

Assumir la pluralitat?

El document del MEC es refereix de manera insistent i reiterada al plura-

GAT 725 C/31 DICIEMBRE, 12 Tels 20 46 00-20 45 02-03 PALMA DE MALLORCA

L'AGENCIA AL SERVICI DEL POBLE MALLORQUI

REFORMA A DEBAT

lisme cultural, a la diversitat i la tolerància, a la necessitat d'assumir plenament la pluralitat... (V. pàgs. 23-25, per exemple).

El problema es saber com es traduiran en la pràctica aquests principis tan bonics. Heus aquí algunes preguntes que no troben resposta en el document ministerial i que, en canvi, són transcendents per a nosaltres:

1. Deixarà prou llibertat el Disseny Curricular Base (prescripcions ministerials) a les adaptacions que tenen dret a fer les Comunitats Autònomes amb llengua i cultura Pròpies, com la nostra? Aquesta pregunta en té una altra de complementària: Haurà transferit l'Estat a la nostra Comunitat Autònoma plenes competències en ensenyament, com ara té Catalunya? Això, que és perfectament factible passats cinc anys d'autonomia, servirà de pedra de toc del "federalisme". Sense competències plenes, serà un sarcasme que ens parlin del sistema educatiu de l'Estat de les Autonomies. Més aviat serà el sistema educatiu de l'Estat CONTRA les Autonomies.

2. Per què enlloc no preveu el document del MEC l'existència d'ensenyament EN les llengües pròpies de les Comunitats Autònomes? Rebre l'ensenyament en la llengua de la pròpia comunitat és un dret tan indiscutible per a nosaltres com per a qualsevol espanyol. El projecte de reforma no pot ignorar, quan parla de l'excessiva mobilitat dels professors i la necessitat d'equips docents estables, que la vinguda de professors no catalanoparlants és una de les principals formes de tirar per terra projectes educatius en català.

3. Per què les llengües de les Comunitats Autònomes no poden ser

apreses a tot el territori de l'Estat? El projecte de reforma preveu que el castellà sigui present a tot l'estat (ignora, però, que en molts de projectes educatius autonòmics no serà la llengua primera, sinó la segona) i que hi hagi diversos idiomes estrangers també a tot l'Estat. Per què deixa el català (i el gallec i el basc) confinats en els seus territoris històrics? No seria molt més coherent amb el pretès pluralisme de l'Estat de les Autonomies parlar de llengües modernes, en comptes de dir "estrangeres", i que no ens deixessin "tancats a ca nostra"?

4. Les repetides referències a la connexió de l'ensenyament amb el medi sòcio-cultural, impliquen que els projectes curriculars autonòmics i de centre podran adaptar totes les matèries a l'especificitat del seu entorn? O es tractarà tan sols de deixar una presència simbòlica irrellevant a les "peculiaridades locales"?

5. Com és possible que no es faci la més mínima referència a les diverses llengües de l'Estat en parlar (pàg. 157) dels equips de suport i orientació, de la formació de professorat i de la innovació i recerca educativa?

Totes aquestes preguntes —que no són les úniques que es podrien fer— donen peu a mantenir un considerable escepticisme respecte a les autèntiques intencions d'aquest "sistema educatiu de l'Estat de les Autonomies". Molt ens temem que es tracti, en realitat, d'un neocentralisme camuflat de pluralisme. Tant de bo ens equivocàssim...

Atenció al nivell educatiu més decisiu per a la llengua!

Després dels comentaris precedents, de caràcter general, voldria concentrar l'atenció en un aspecte concret, el més important per les repercussions lingüístiques que pot tenir.

Em referesc al projecte de regular i potenciar l'Educació Infantil (de 0 a 6 anys). Tots els pedagogs coincideixen darrerament a subratllar la transcendència d'aquesta edat per el bon aprenentatge d'un sistema lingüístic. Una llengua apresada després dels set anys costa sempre més esforç i no arriba a ser interioritzada de la mateixa manera. Els mètodes d'immersió o de bilingüisme precoç han acreditat llargament la seva eficàcia.

Tot això fa que ens acostem a aquesta perspectiva d'una intervenció més intensa en l'Educació infantil amb una mescla de por i d'esperança:

Por, perquè si segueix la tònica general de les guarderies d'ara, és possible que s'ignori la llengua catalana en la organització i que l'Educació Infantil acabi essent el mitjà decisiu d'extermi de la nostra llengua.

Esperança perquè, si la intervenció dels ensenyants, els pares, els poders locals i les autoritats autonòmiques aconsegueix que en aquesta etapa educativa tots els nens de les Balears aprenguin el català, encara podem aspirar a ser una comunitat lingüística normal.

Ho arribarem a veure? No ho sé, però si volem posar uns bons fonaments a la nostra comunitat lingüística, ja podem començar a lluitar per aconseguir-ho, des d'ara mateix.

Per Isidor Mari

DIDÀCTICA DE LA NATURA A LES BALEARS (*)

Per: Miquel Sbert

"Som conscients que hi ha molts professors que desitgen canviar els seus plantajaments, oblidar programes obsolets, desfer les parets que divideixen artificialment els camps del coneixement, obrir les portes de l'escola per a que l'escola sigui la realitat mateixa..." Amb les paraules anteriors mostren ben a les clares els autors de "Didàctica de la Natura a les Balears" quines són les coordenades pedagògiques on, volgudament, s'inseixen. L'escola ha d'ésser, és per a ells la realitat, la vida. Des d'aquesta perspectiva ofereixen als mestres un treball que pretén "marcar unes possibles rutes per a un descobriment de la nostra Natura" i refermar la necessitat, la "responsabilitat" de devetllar "actituds favorables a la conservació del que som i del que tenim".

Aquests, o semblants, plantejaments programàtics, molt sovint (massa sovint) entre nosaltres aboquen a uns resultats força migrats. Molt sovint (massa sovint) unes belles i ablamades paraules a la introducció d'un text són tan sols una mena de justificació de la ignorància, de la desídia, de la incompetència i de l'afany de presumpció d'algú. Res més allunyat d'això en el cas de l'obra que comentam. La "Didàctica de la Natura a les Balears" és una feina de programació i de recursos estructurada sistemàticament, apta per a servir de suport als mestres i professor d'ensenyament mitjà a l'hora d'investir la comesa de l'estudi de la Natura d'una manera rigorosa, coherent i actual.

Jaume Terrades al pròleg fa un seguit de reflexions ben oportunes a l'hora de considerar la significació

d'aquesta obra. Assenyala com fins al moment actual la producció de materials de suport a l'Educació Ambiental (molt nombrosos per altra banda) en el cas concret dels textos, presentava unes característiques prou específiques: l'existència d'obres de caràcter general sobre l'interès pedagògic i formatiu de l'Educació Ambiental i sobre la necessitat, cada dia més inexcusable, de defensa i conservació de la natura i, sobretot, remarca la ingent producció de guies, fitxes, "dossiers", jocs, etc. sobre aspectes o indrets concrets. Indica el prologuista com aquest treball ultrapassa en ambició de plantejament i eficàcia en la realització el marc tan restringit

del producte puntual i ofereix a l'ensenyant una guia didàctica sistemàtica d'àmplies possibilitats. Fa referència també Terrades a altres valors de l'obra com són:

l'obra com són: l'assoliment d'un "equilibri sempre difícil entre els objectius de caràcter ambientalista (sensibilització), els de caràcter for-

matiu a nivell d'adquisició de coneixements i els d'aquest mateix caràcter però que persegueixen l'adquisició d'habilitats (aprenentatge del mètode científic, sistemes d'observació, mesura i anàlisi, etc.)". El caràcter d'eina al servei dels docents que té el llibre s'allunya de caure en el parany de les propostes boiroses i ambigües que obliguen al professor a un esforç complementari excessiu, però, alhora, defuig els "receptaris" màgics on tot està mil·limetrat i resolt, impossibilitant la iniciativa creadora del mestre i l'aboca, inevitablement a la rutina estèril. Aquesta difícil harmonia, a criteri meu, és fruit no només de la preparació científica dels autors de l'obra, sinó pels recursos i sentit de la realitat que forneix l'experiència docent dels integrants del nombros equip d'autors de l'obra.

"Didàctica de la Natura a les Balears" s'estructura en quatre blocs ben delimitats:

1. Unitats didàctiques (vol. I)
2. Tècniques de treball (vol. II)
3. Punts d'itinerari (vol. II)
4. Bibliografia (vol. II)

Les "unitats didàctiques" són dotze, totes elles referides a un ecosistema, un centre d'interès ambiental o a un aspecte global del medi ("El Territori", "El Clima", "Aspectes geològics del medi natural", "El sol", "La Garriga", "El medi natural: EL BOSC", "LES AIGUES DOLCES", "LES ZONES HUMIDES", "EL LITORAL I LA MAR", "El medi rural", "El medi urbà" i "La societat i la naturalesa"). L'estructura de les unitats és semblant: objectius, metodologia, informació descriptiva de l'ecosistema

— AHORA SONY —

COMPRESIN ESFUERZO

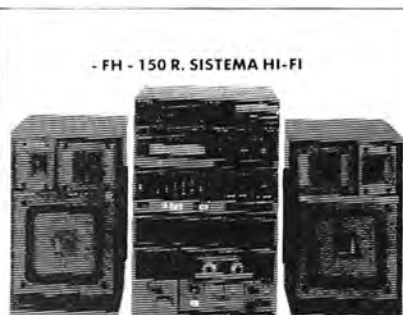
Al contado tenemos los mejores precios del mercado ¡COMPRUEBELO!

SIN
entrada
y hasta **36**
meses para
pagar

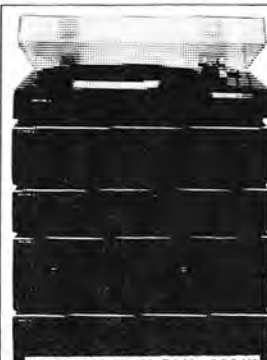
- SISTEMA HI-FI. FAX - 330 W

6.615 Ptas. Mes

- FH - 150 R. SISTEMA HI-FI

5.059 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI. FAX - 230 W

5.059 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI. FX - OD3

3.104 Ptas. Mes

- Sistema Hifi SONY - F - D7

4.669 Ptas. Mes

- SISTEMA HI-FI. F - D9

8.561 Ptas. Mes

- ORDENADOR HB - F9

3.321 Ptas. Mes

- ORDENADOR HB - 20P

5.349 Ptas. Mes

- Cámara Video Mod.-
CCD - V50. 8 m/m
HANDYCAM DIGITAL

10.350 Ptas. Mes

- Cámara video Mod.
- CCD - V - 100 8 m/m PRO
AUTOFUCUS

12.450 Ptas. Mes

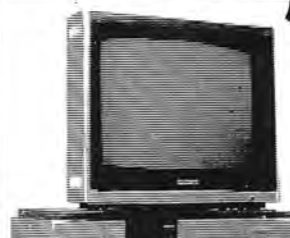
- Cámara Video Mod.-
CCD - V30. 8 m/m
HANDYCAM Autofocus

8.170 Ptas. Mes

- TVC Mod.- kv - 27, 27"
M/D Estéreo. Black TRINITON

8.950 Ptas. Mes

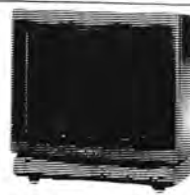
- TVC conjunto Mod.- KX 20 PS-1 -
Estéreo 20"
PROFEEL

10.390 Ptas. Mes

TVC Mod.- kv - 1.442.14"
M/D Black TRINITON

3.104 Ptas. Mes

- TVC Mod.- kv - 1440, 14"
Black - TRINITON

3.155 Ptas. Mes

- TVC Mod.- kv - 2092 20"
Black TRINITON

3.700 Ptas. Mes

IZY Publicidad

Radio Borne

San Miguel, 55. Tel. 72 75 41

DEPARTAMENTO PROPIO DE CREDITO
Rápidamente y sin tener que desplazarse,
en RADIO BORNE le gestionan el crédito que Vd. se merece.

de referència, observacions de caràcter general sobre llocs del nostre entorn identificables amb l'objecte d'estudi, experiències de camp adequades, orientacions per al treball de laboratori i una selecció d'il·lustracions escaients.

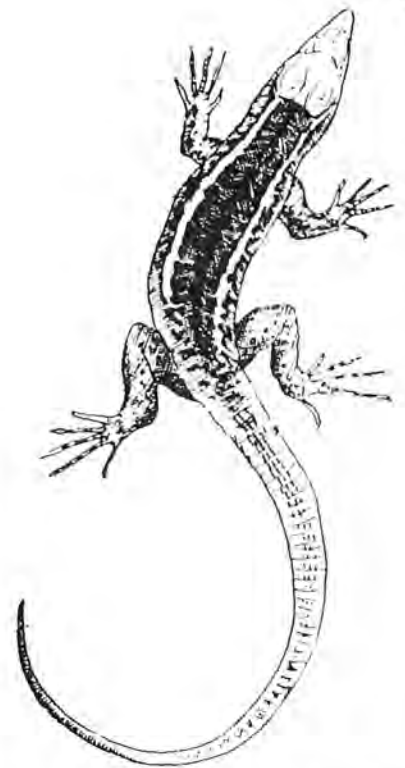
A les "Tècniques de treball" s'ofereixen informacions referides a instruments, aparells, eines, etc. i es descriuen experiències de treball relacionades amb les "Unitats didàctiques".

Els "Punts d'itinerari", estretament relacionats amb les U. D., són 45, corresponents a indrets de Mallorca, Menorca i Eivissa, amb detalls i suggeriments per a dur a terme observacions coherents amb les propostes d'estudi dissenyades.

La bibliografia que s'aporta, tant l'específica de les U. D. com la general, és exhaustiva i pot servir d'auxili eficaç al mestre interessat en ampliar els seus coneixements sobre un tema determinat. L'obra es clou amb un índex analític que facilita la consulta de temes puntuals.

En definitiva, "Didàctica de la Natura a les Balears" és una obra remarkable, tant pels aspectes "tècnics" a què hem alludit com per molts altres que podrien ésser esmentats. És un treball rigorós, suggerent, aportú i, sobretot, un recurs vàlid i eficaç que ve a omplir una mancança que molts mestres i professors sentien. El recobriment de la nostra entitat com a poble necessita de tots els esforços individuals i col·lectius perquè la identificació de la nostra gent amb la seva terra pugui ésser completa. L'educació ambiental és una via excel·lent per a la integració de l'home amb el seu entorn. I aquesta integració és l'única via cap

a l'estimació i defensa del patrimoni col·lectiu. no hi ha cap dubte que amb una eina com aquesta obra els mestres tendrem més planer el camí envers aquesta possible integració que s'inicia, forçadament, amb el coneixement. Tan sols cal esperar que aquesta eina valuosa, i tantes altres que poc a poc amb l'esforç silencios i tenaç de molts anam aparellant, doni el fruit desitjat: el seu ús continuat a les escoles de les nostres terres. Aquest ús vitalitzador serà qui li donarà (qui els donarà a totes elles) el seu sentit complet. És una obligació, aquesta, que a tots ens compromet.

LEZAMA

c. Fco. Suau, nº 14. -tel 754476
07010 Ciutat de Mallorca

ENGLISH LANGUAGE TEACHING

There was a young student at John's
Who attempted to fondle the swans.
Whereupon said the porter,
"Oh birds are reserved for the dons".

* "Didàctica de la natura a les Balears"; Societat Balear d'Educació Ambiental; Ed.: Prens Universitaria. Ciutat de Mallorca, 1987 (dos volums). Obra publicada amb el suport del Govern Balear.

REFORMA A DEBAT

ELECCIONS SINDICALS

Els ensenyants hem pogut elegir als nostres representants sindicals després de quasi deu anys de l'aprovació de la Constitució. Durant aquest llarg període de temps, els sindicats vàrem aconseguir el dret formal de llibertat sindical-època de la UCD- i amb l'Administració Socialista es va anar dissenyant un model sindical afavoridor de les opcions sindicals d'àmbit general-Llei Orgànica de Llibertat Sindical (LOLS)-, i el Ministeri d'Administració Pública va impulsar una política intervencionista a la funció pública favorable a UGT, CSIF i CCOO.

Des de l'any 1985 aquestes opcions foren declarades representatives entre els funcionaris, disfrutaren d'alliberats sindicals, subvencions, etc.

Aquest procés culminà amb la Llei de Representació Sindical dels funcionaris -LOR- que infravalorava la representació dels docents, prop del 40 % dels funcionaris que hem triat (poc més del 10 % dels representants de la funció pública), deixava, l'esmentada Llei, la regulació i el control de les eleccions en mans dels tres citats sindicats. Un exemple negatiu

RESUM PER COMUNITATS AUTÒNOMES

	TOTAL	STEC	UCSTE	ANPE	CSIF	CCOO	UGT	USO	OTROS
(*)									
CANARIES	68	32	-	11	7	11	7	-	-
PAIS BASC	85	25	-	6	5	13	18	-	18
ASTURIES	37	9	-	8	8	8	4	-	-
NAVARRA	25	6	-	-	10	4	3	-	2
CANTABRIA	25	6	-	7	4	4	4	-	-
ANDALUCIA	262	49	-	74	56	43	33	-	7
CATALUNYA	148	26	23	6	21	39	18	-	15
ARAGO	71	7	6	11	12	9	10	14	2
GALICIA	116	9	13	27	8	14	14	-	31
CASTELLA-LL	205	4	28	44	62	28	30	9	-
CASTELLA-MAN.	117	-	9	45	13	25	19	6	-
MADRID	75	-	14	17	20	17	7	-	-
MURCIA	35	-	8	9	6	8	4	-	-
RIOJA	23	-	9	6	4	-	4	-	-
PAIS VALENC.	111	-	32	22	18	19	12	6	2
BALEARS	27	-	14	4	-	4	5	-	-
EXTREMADURA	54	-	-	20	14	11	9	-	-
CEUTA MELILLA	26	-	-	11	2	6	7	-	-
TOTALS	1.510	173	156	328	270	263	208	35	77
		11,4	10,3	21,7	17,8	17,4	13,7	2,3	5

(*) Els sindicats confederats a L'STEC s'han presentat amb les denominacions que tenen a cada comunitat autònoma, tal volta no podran estar presents per aquest fet a la Mesa d'educació.

LA PALMESANA

PEDRÓ AMENGUAL VICH
PAPELERIA RECLAMOS

OBJETOS DE ESCRITORIO y
ARTICULOS PARA REGALO

Avda. Alejandro Rosselló, 36

Teléf. 46 06 39 - PALMA

i antidemocràtic el patirem molt a prop, a la Junta Electoral del Personal Docent no Universitari de les Illes Balears, on l'actuació conjunta de CSIF i UGT va significar l'anul·lació de 228 vots al nostre sindicat, decisió que fou desautoritzada pels tribunals que donaren la raó a l'STEI-UCSTE.

Quines conclusions es poden extreure dels resultats de les eleccions? Vegeu el quadre 1.

1.-Els docents amb el seu vot han fet fracassar el disseny de mapa sindical propiciat per l'Administració: un sindicat hegemònic UGT -en la realitat s'han quedat a la coa-, un

REFORMA A DEBAT

ELS CAMPS LÈXICS

OBJECTIUS.

Dins l'objectiu formal d'ampliació del vocabulari és convenient encabir-hi les possibilitats que la capacitat d'eixemplament dels límits lexicals per associació d'idees i per afinitats significatives pot oferir.

La nostra pretensió seria d'aconseguir que els nins intuïssin i valorassin com la llengua influeix en l'estructuració de la realitat per part del pensament.

L'objectiu indicat al primer paràgraf es podria definir en dues direccions:

a) augmentar el nombre de paraules aptes per designar un objecte, funció, acció, relació, element, etc. del camp lèxic;

b) relacionar els noms diferents del camp lèxic i fer veure el lloc exacte de cada un d'ells en el context del conjunt.

PROCÉS DIDÀCTIC

1. Ambientació i motivació:

Presentarem una sèrie de conjunts de mot pertanyents al "VOCABULARI: L'ALIMENTACIÓ" a la pissarra. Aquests aplecs seran volgudament incomplets dins l'ampli repertori que l'inventari recopilat ofereix:

formatge formatge en porcions nata brossat iogurt mantega	begudes alcohòliques
anís viski rom vi conyac xerès ginebra	embotits
sobrassada botifarró xorís salsitxa	derivats de la llet

Si demanam que associïn els quadres de l'esquerra amb els de la dreta podrem passar a:

1.1. Identificació i deducció del concepte:

Observarem com dins el nostre inventari ens és permès de trobar grups (subsistemes lèxics) amb

paraules que presenten uns trets significatius comuns.

Cal arribar a veure com TOT el nostre inventari constitueix ell mateix un camp lèxic.

Descobrirem nous camps lèxics dins el nostre àmbit de consideració: fruites, verdures, carns, llegums, ...

2. Reflexió teòrica (comprensió i anàlisi):

— observarem com els límits definidors del camp semàntic no estan ben definits.

— Ens valdrà per a determinar un camp lèxic la comprovació de la presència possible d'un mot diferent al mateix lloc d'una oració matriu. Proposarem dos exemples:

. EL DIA 14 VA ESSER UN
només podrem fer servir: DILLUNS, DIMARTS, DIMECRES ..., és a dir, el camp semàntic "els dies de la setmana".

. TENC FRED, EM POSARE UN (UNA)
VALDRIA: ABRIC, JERSEI, CAMISA, GAVARDINA, GAVANY..., és a dir, el camp semàntic "les peces de vestir".

— Entre tots tractarem d'enunciar una definició. Pot servir:

. CAMP SEMÀNTIC O "CONJUNT DE MOTS QUE INDICA DIVERSOS ASPECTES D'UNA ÀREA DE LA NOSTRA EXPERIÈNCIA".

— Observarem com només hi ha camps lèxics de noms.

— Distingirem camp semàntic de FAMÍLIA LÈXICA.

— Ens referirem als vocabularis especialitzats.

3. Aplicació:

- Treballarem, per equips, sobre camps lèxics possibles: colors, olors, mobles, botigues, plantes, embarcacions, eines, aparells, malalties, parentiu, vehicles, escola, relacions amistoses,...

4. Exercicis:

- Confeccionar, en petits grups, un camp lèxic de l'àrea de matemàtiques: figures geomètriques.

- Redactar, en equip, un joc similar a L'HOSPITAL (assignar a cada participant un nom pertanyent a un camp lèxic determinat, que donarà nom al lloc; escriure una narració on s'empri aquesta terminologia; quan un lector llegeix la redacció en veu alta i anomena un dels personatges, aquest

es desplaçarà obligatòriament, si diu el nom del joc tots s'han de bellugar; s'elimina aquells que no actuen d'acord amb la norma).

5. Criteris d'avaluació:

S'hauran de contemplar dos aspectes:

- Per una part, donats alguns elements d'un camp semàntic saber definir-lo.
- Per l'altra, espontàniament, escriure noms d'un camp semàntic prèviament definit.

ELEMENTS BÀSICS DE LA NARRACIÓ

NIVELL · 8e d'E. G. B.

OBJECTIUS:

- Analitzar un conte per descobrir-hi els elements principals que intervenen en una narració.
- Delimitar l'estructura d'una narració breu.
- Aplicar la tècnica analitzada a la creació d'un conte.

EL CONTE:

Les raons de la selecció d'aquesta narració són ben senzilles: lligam amb la temàtica del nostre inventari lèxic des d'una perspectiva humorística, senzillesa d'estructura, de vocabulari i de sintaxi.

EL CROISSANT PERFECTE

“Quan a en Pau Pou li va pegar la curolla dels croissants, feia feina a les oficines d'una casa d'assegurances. Era un empleat correcte i eficient i probablement hauria arribat a tenir un càrrec important a l'empresa. Però un dia va reparar que els croissants que menjava per berenar no eren sempre iguals, que els seus colors, gusts, les seves olors i formes tenien molta de varietat. Aleshores la seva vida canvià. Va començar a fer tard a la feina, perquè tots sabem que els croissants tenen el seu millor moment al matí, quan són cuits de l'hora. I no solament entrava tard: a més a més, a mitjan matí, amb l'excusa d'anar a prendre un cafè, de vegades passava dues hores rondant per pastisseries i forns. No penseu ara que en Pau

Pou fos un golafre i que menjàs caramulls de croissants cada dia. No. Entrava dins les pastisseries, observava el munt de croissants amb mirada experta, els ensumava i, si podia, remenava el pilot cercant si davall n'hi hauria de més reeixits. Als bars feia igual. De vegades demanava que li servissin un croissant concret. El tastava i assaboria, però poques vegades se'l menjava sencer. Hi havia llocs on, segons ell, tenien molt mals croissants, i ja no hi tornava pus.

La curolla va anar creixent i prest va viure obsedit per trobar el croissant perfecte. Després de moltes d'amonestacions dels caps de l'empresa, el nostre heroi fou acomiadat. Durant un temps va viure de la indemnització, sense pensar en el futur, i recorria carrers i més carrers de la seva ciu-

tat cercant aquell pastís ideal.

Una tia seva li va procurar una feina quan ja acabava els doblers. Se tractava de fer de vigilant de nit a un hotel. Treballaria de les dotze de la nit a les set del matí. En plegar podria anar a peregrinar per pastisseries i fleques, i horabaixa dormiria. Va acceptar, però tot d'una va sorgir un problema: a les sis i mitja en punt arribava a l'hotel l'aprenent del forn per dur-hi els pastissos, i entre aquells pastissos hi havia els croissants més infectes i depriments del món, segons paraules del nostre expert. Cada matí remenava el caramull de croissants, indignat, i obligava l'al·lot del forn a ensumar-los i contemplar-ne la trista color i les formes imperfectes, mentre li feia un sermó enfervorit en nom de l'ètica, la plàs-

tica i la gastronomia. Acabaven cridant tots dos i l'al·lot del forn se n'anava dient a tothom que aquell home estava tocat del bolet.

Un matí va anar a dur els pastissos l'amo mateix del forn, perquè l'aprenent estava malalt. El nostre heroi començà a remenar els croissants sense consideració, dient que allò eren aberracions. Acabaren tots dos cridant amb violència i el fanàtic dels croissants va ventar una galtada al pastisser, i li va fer un ull de vellut. El ferit anà a veure el director de l'hotel.

Després d'haver estat acomiadat de l'hotel, el nostre protagonista ja no va trobar feina. Potser era per mor del seu aspecte, car els ulls li havien tornat molt lluents, s'havia aprimat, la roba li anava molt baldera i els cabells sempre els tenia de punta. L'estrany neguit del croissant perfecte el posseïa i vagarejava pels carrers de dia i de nit.

Prest se va trobar sense diners i malvivia com podia. Ara ja no anava tan ben vestit com

quan estava a les assegurances, i als forns no el deixaven entrar a remenar els croissants. S'havia d'acontentar de contemplar-los des del mostrador.

Un dia s'assegué a un banc del parc, desesperat. Al mateix banc hi havia un vellet, vestit amb un texans i un jersei tronat, barba de quatre dies i una mirada molt trista. No sé com degué esser que lligaren conversa i el nostre heroi va contar al vellet les seves desventures. Aquest se'l va escoltar amb molta atenció i després el convidà a dinar. Anaren a un hotel de cinc estrelles, on el jaiet del jersei tronat va esser rebut pel personal com una persona molt important.

El vellet del jersei tronat era un milionari americà que sempre havia viscut enrevoltat de gent interessada. Desenganat, havia decidit de cercar un idealista com els d'un temps. Ja feia mesos que anava d'act d'allà sense resultat. Però ara, a la fi, havia trobat el darrer romàntic, l'home que ell cercava.

Se va constituir la Fundació Pro Croissant amb seu a Nova-York, que va crear diversos premis de molts de milers de dòlars per otorgar als pastissers i forners que excel·lissin en la fabricació de croissants. A París fundaren la Biblioteca d'Estudis del Croissant i, com que no hi havia gaire llibres sobre aquesta matèria, posaren en marxa una editorial que en publicava. Assessorat per un equip de set científics, deu artistes, un famós "maitre" i vint tastadors, en Pau Pou viatjava pel món fent conferències i promovent el noble ideal del croissant perfecte.

El milionari americà es va morir en pau i el croissant va esser dignificat i elevat a la seva vertadera categoria, car, com diu el lema de la Fundació Pro Croissant: "El croissant és l'expressió més pura de l'art i la filosofia contemporanis."

(Picanyol a "CAVALL FORT",
nº 63, juny 1983)

PROCÉS DIDÀCTIC.

PRIMERA SEQUÈNCIA.

El treball es durà a terme en tres seqüències:

1. Anàlisi del text proposat (comprensió i expressió orals).

1.1. Lectura individual silenciosa.

1.2. Comentari de les paraules i expressions de difícil comprensió (ús del diccionari): currolla, golafre, reeixits, obsedit, acomiadat, fleques, ètica, plàstica, gastronomia, neguit, vagarejava, un idealista, el darrer romàntic, tocant el dos, tocat del bolet, ventar una galtada...

1.3 Lectura expressiva amb adequació de l'entonació, les pauses i el ritme.

1.4. Respondre preguntes tancades:

- comprensió del text
- síntesi del text.

1.5. Resumir oralment el text.

1.6. Formular-se entre ells, preguntes referides al conte.

1.7. Destriar els personatges de "El croissant perfecte" i fer-ne un breu retrat (pensem que a la narració objecte del nostre treball només s'insinuen, es tractarà doncs, d'un exercici d'inventiva i d'imaginació).

1.8. El fil de la narració: s'intentarà enumerar, molt sintèticament, els esdeveniments de manera lineal.

1.9. Analitzarem l'"encadenament" de les accions: "Però un dia...", "Una tia seva...", "Un matí...", "Després de ...", "Un dia s'assegué...", "Se va constituir...", ...

1. 10. Remarcarem els tres moments essencials del conte: plantejament (dos primers par.) - nus (cinc par.) - desenllaç (quatre par. finals).

SEGONA SEQUÈNCIA.

2. Estudi dels elements caracteritzadors de la narració:

2.1. El "joc de la credibilitat": cal observar l'acord tàcit que s'estableix entre autor i lector: tots dos han de fer veure que el que es llegeix és real.

2.2. Anàlisi del paper del narrador:

- protagonista
- participant
- testimoni directe o indirecte
- impersonal (des de fora del relat)
- mixt

2.3. L'acció:

2.3.1. La funció del verb (formes predominants, utilització en aquest cas del perfet perifràstic, casos de pretèrit perfet simple, present històric,...).

2.3.2. La contatenació dels fets:

- el lligam comú
- el "com" es produeix el lligam: - enumeració ràpida
- escenes (l'escena immediata).

2.4. Els personatges.

2.5. Altres trests de la narració:

descripció (retrat) -diàleg-humor-intriga-fantasia...

2.6. L'estructura clàssica:

- presentació (plantejament)
- nus
- desenllaç

2.7. Els gèneres narratius més característics: el conte i la novel·la.

TERCERA SEQUÈNCIA.

3. Lectura d'alguns exemples de narració (fragments de narracions o narracions de diferents caires: rondalles, "Llibre de les bèsties", "El raïm del sol i de la lluna", "Plagueta d'ales", "Les pedres que suren", "La serpentina", ...

4. Creació:

Es proposarà d'escriure un conte a partir del que s'ha treballat a classe. Es tracta d'aconseguir l'adequació a l'estructura i els elements del relat que hem analitzat.

L'originalitat radicarà en la història i els personatges, no, en el nostre cas, en l'estructura narrativa.

Per: Miquel Sbert i Garau

Aquestes fitxes corresponen al treball "Vocabulari, l'alimentació, Programa d'un trimestre de treball de Llengua catalana a Vuitè Nivell d'EGB", al que pertany aquesta fitxa didàctica. El treball, inèdit, fou distingit amb un dels Premis Baldiri Rexach als Mestres l'any 1985.

petit sindicat, de caire comunista, CCOO, que ha estat el sindicat que millor rendiment ha tret de les ajudes institucionals, i una forta opció conservadora, ANPE, que ha guanyat a CSIF. Aquests sindicats no superen el 50 % dels delegats. Això reforça la MESA D'EDUCACIÓ.

2.-Les opcions progressistes han guanyat a les conservadores, 856 delegats, el 56,69 % en front dels 598 delegats, el 39,53 %.

3.-EL MODEL DEFENSAT PER LA UCSTE I ELS STECS, de SINDICALISME AUTÒNOM HA TRIUMFAT. 329 delegats.

Aquesta afirmació cobra tota la seva significació si comprovam que allà on aquests sindicats són arrelats històricament la victòria ha esdevingut més clara, essent hegemònics dins l'espai progressista i guanyant de forma més contundent a les opcions conservadores (Illes Balears, País Valencià, Rioja, Canàries, Euskadi, Astúries i Catalunya).

Això queda més clar si constatarem un altre fet, les opcions conservadores guanyen a les progressistes en les 8 províncies on no es presenten ni la UCSTE ni STEC, províncies de vot polític general tan dissimil com per exemple a Samora o a Granada, els resultats són a l'inversa dels obtinguts a nivell general. Doncs el nostre model decanta el vot dels docents cap el camp progressista independent de la tradició política del territori.

FESTA commemorativa del dècim aniversari de la constitució de l'STEI: Deu anys amb els treballadors de l'ensenyament. (1977-1978)

LA UCSTE A LA MESA D'EDUCACIÓ.

La UCSTE serà present, malgrat tots els entrebancs, a la MESA CENTRAL D'EDUCACIÓ.

La UCSTE s'ha presentat a 24 províncies, guanyant-hi a 9, sent la primera força sindical de l'ensenyament a tres comunitats autònomes: Illes Balears, País Valencià i Rioja. Globalment ha estat la primera minoria majoritària al conjunt de les 24 províncies i junt amb els distints sindicats que formen l'STEC hem estat també la primera força sindical de l'ensenyament no universitari.

L'STEI CONSOLIDA LA SEVA HEGEMONIA.

Vegeu quadre 2.

L'STEI ha obtingut 1612 vots, i 14 delegats a la Junta de Personal Docent no Universitari. Es l'únic sindicat que obté una majoria absoluta en vots i delegats a una Comunitat Autònoma.

També es va treure un bon resultat a la Junta de Personal Docent Universitari: 51 vots i 3 delegats.

Aquesta forta implantació queda ratificada pels excel·lents resultats obtinguts a les eleccions sindicals del 86 als centres privats, 72 delegats (el 70 % dels delegats del CONVENI D'ENSENYAMENT PRIVAT).

A la nostra Comunitat i també a la resta de l'Estat s'ha confirmat la validesa del nostre model sindical.

Els docents han participat, els docents amb el seu vot han donat la representativitat democràtica als sindicats.

A partir d'ara, l'Administració no pot ajornar més els temes que els ensenyants volen que siguin paulatinament resolts. L'Administració si vol negociar trobarà en l'STEI-UCSTE un bon interlocutor, si vol la confrontació, la resposta haurà de ser de tots els ensenyants.

RESULTATS ELECCIONS PER ILLES

ILLA	Nº ELECTORS	Nº VOTS	% PARTICIP.	UCSTE	UGT	ANPE	CCOO	USO	NULS/ BLANCS
MALLORCA	3.348	2.423	72'37	1.208	374	356	320	103	62
%				49'85	15'43	14'69	13'2	4'25	2'55
MENORCA	478	400	86'68	242	38	82	29	2	7
%				60'5	9'5	20'5	7'25	0'25	1'75
EIVISSA	533	363	68'10	148	92	38	57	2	26
%				40'77	25'34	10'46	15'76	0'55	7'16
FORMENTERA	50	42	84	14	10	4	13	-	1
%				33'33	23'8	10'46	30'95		
TOTAL	4.409	3.228	73'21	1.612	514	480	419	107	96
%				49'93	15'92	14'86	12'98	3'31	2'97
DELEGATS				14	5	4	4	-	-
%				51'85	18'51	14'81	14'81		

Especial per als mestres de les escoles de Catalunya i Balears

Principals avantatges de la domiciliació de nòmina a la Caixa de Pensions.

- Màxima puntualitat en l'abonament.
- Assegurança d'accidents gratuïta, per valor de 1.000.000 de ptes. *
- Participació en el ***sorteig de 50 viatges de cap de setmana a Londres*** per a dues persones.

FORMACIÓ DE PROFESSORAT I REFORMA DEL SISTEMA EDUCATIU

Aportacions a un debat urgent i (encara) obert

PISSARRA Nº 45
MARÇ 1988

Es fàcil establir un acord en relació a la formació dels mestres, des de les característiques del currículum fins a la perspectiva fonamentalment professional. Hi ha abundant bibliografia i se n'ha parlat molt. Tal vegada massa i s'ha actuat massa poc i amb fortes contradiccions. Partint de les experiències anteriors i de les aportacions teòriques prèvies, fa temps que aquest aspecte tan important del Sistema Educatiu s'hagués pogut plantejar adequadament i resoldre bé, si més no molt millor que com s'ha resolt aquests darrers anys. Per què, doncs, la formació dels mestres (i del professorat, en general,) constitueix, entre nosaltres, una assignatura pendent? Anem per parts, i fem una mica d'història.

Són moltes les variables que hi conflueixen tot complicant els plantejaments i retardant les solucions: correspondència diversos tipus de professorat/nivells educatius; tensió aspectes tècnics/aspectes professionals i laborals; confusió relativa al disseny curricular (duració, matèries, metodologies, formació pràctica, marc institucional, etc...); formes d'accés a la funció pública o al mercat laboral; diversos interessos corporatius; dubtes, contradiccions i irresponsabilitats de les diverses polítiques educatives dels darrers lustres, etc. etc...

Comprendre el que succeí l'any 1970 pot ésser molt útil per clarificar la situació i evitar errors semblants (i no afegir-ne de nous!!).

La Llei General d'Educació aprovada aquell any canvià les estructures del Sistema Educatiu, establint com a tronc comú i únic l'Educació General Bàsica de vuit cursos i assignant els tres darrers cursos (6é, 7é i 8é) al professorat d'EGB format a les Escoles Universitàries de Professorat (anomenades així des d'aquell

any i fins llavors Escoles Normals o Escoles de Magisteri) i especialitzat en una àrea concreta (per primera vegada s'introdueix la perspectiva d'especialització als estudis de Magisteri). El professorat sorgit de les Facultats (licenciats) veia minvat en uns cursos l'àmbit del seu exercici professional (el BUP començava als 14-15 anys), si bé podien presentar-se a les oposicions per al cos de Professor d'EGB.

D'aquesta forma es cometien, al menys, quatre errors considerables, a conseqüència dels quals quedà trastocada i desenfocada, fins ara encara, la formació del professorat bàsic.

Primer.-L'assignació dels cursos 6é, 7é i 8é d'EGB a professors formats a les Escoles Universitàries de Professorat fou incorrecta. Es feu per motius econòmics i per evitar descontent professional (justificat si no haguessin estat reconeguts els drets adquirits). A la majoria de països aquest nivell és assignat a un professorat diferent del que imparteix els primers cursos de primària o bàsica.

Segon.-El Pla d'Estudis per a la formació del Professorat d'EGB de l'any 1971 (substancialment encara vigent) oblida la formació generalista dels mestres (que no significa saber fer un poc de tot sinó saber fer bé de mestre) subordinant-lo tot a l'especialització (Ciències, Ciències Humanes, Filologia i Preescolar) i suposant que l'exercici professional d'aquests diplomats se situarà a la Segona Etapa d'EGB (previsió que no correspon a la realitat si s'observen els procediments d'assignació de places). Per això, no es contempla una formació adequada per impartir la Primera Etapa, ara Cicles Inicial i Mitjà.

Tercer.- La funció de les Escoles Universitàries de Professorat quedà substancialment desvirtuada: mai no havien estat concebudes per a la for-

mació d'un professorat especialitzat com el que pretenia el Pla 1971, sinó per a la formació d'un professorat de tipus generalista com el que produïen el Pla de 1914, el de 1931 (anomenat Pla Professional) o el de 1967 (plans que, d'altra banda, coincideixen amb els períodes de més prestigi institucional i millor funcionament d'aquests centres). La tensió entre la perspectiva científicoculturalista i perspectiva didàctico-professional es deriva d'un equivocat plantejament institucional.

Quart.- La Llei General d'Educació de 1970 introdueix una altra variable desconeguda fins llavors i impensable a altres cossos de funcionaris públics: la titulació exigida per a l'accés al cos de Professor d'EGB., segons els articles 102 i 110, endemés de Diplomats en Professorat d'EGB, podrà ésser Diplomats universitaris, Arquitecte Tècnic, Enginyer Tècnic o Llicenciat. Evidentment, aquests dos articles mai s'havien d'haver inclòs a la llei.

A partir d'aquestes reflexions (moltes vegades fetes durant els anys passats i, sovint, no preses en consideració per qui calia) i tenint en compte l'apartat 19 (de lectura i relectura obligades abans de debatre res!!) del "Proyecto para la reforma de la enseñanza. Educación infantil, primaria, secundaria y profesional. Propuesta para debate". M.E.C. 1987, titulat "Formación del Profesorado", poden resultar útils per al debat les següents propostes i suggerències (amb voluntat de síntesi i obertes a una consideració posterior):

1a.- El Professorat d'Educació Infantil (0-6 anys) i d'Educació Primària (6-12 anys) ha de rebre la seva formació mitjançant un currículum clarament professional i des d'una perspectiva generalista, de tres cursos de duració, inclòs un període de

pràctiques d'un any, El marc institucional propi seria fonamentalment l'Escola Universitària de Professorat (universitària, que quedi ben clar).

2a.- El Professorat d'Ensenyança Secundària (12-18 anys) ha de rebre la seva formació mitjançant un currículum especialitzat en una àrea determinada, des d'una perspectiva científica i psico-pedagògica, de cinc cursos de duració, inclòs un període de pràctiques d'un any. El marc institucional propi seria fonamentalment una Facultat / conjunt de Departaments. (S'haurien de tenir en compte els drets dels Diplomats en Professorat d'EGB en relació al primer cicle de Secundària (12-14 anys).

3a.- Es necessària una planificació de les necessitats de professorat. La situació actual es caòtica (la manca d'una adequada selectivitat d'entrada resulta absolutament negativa i és exponent del desinterès del M.E.C.) i creadora de confusió a l'hora d'oferir alternatives (a classes de vuitanta s'hi fa qualsevol cosa menys un mestre).

4a.- L'accés a la funció pública i al mercat de treball ha de tenir en compte el currículum acadèmic i el període de pràctiques.

5a.- Es necessària una connexió entre formació inicial i formació continuada del professorat.

6a.- És urgent la requalificació o reciclatge del professorat de les Escoles Universitàries de Professorat

i dels Departaments que, d'una o altra forma, han de tenir responsabilitats de formació de professorat.

Tan necessària és l'atenció als aspectes concrets de la formació del professorat com al creació d'uns contextos adequats. Entre d'altres, cal que el M.E.C. concret i explícit la seva política de formació de professorat; cal que la institució universitària (i, per descomptat, els departaments) assumeixi adequadament la seva responsabilitat en aquest camp (la tradició haurà d'ésser, doncs, ben capgirada); cal crear a cada districte universitari una consciència de la importància i transcendència social de la formació del professorat, fins a l'últim detall (per exemple, en el disseny d'espais escaients. El projecte del nou edifici de l'Escola Universitària de Professorat ubicat al nostre campus universitari té en compte la seva funció?); cal connectar les institucions de formació de professorat amb l'Administració Educativa; cal que el professorat de tots els nivells del nostre districte universitari, ja durant la seva formació inicial, rebi la preparació necessària per poder impartir ensenyament de llengua catalana i en llengua catalana (els reciclatges de Llengua i Cultura Catalanes sols han d'ésser necessaris per als professors de plan anteriors); cal que tot aquest procés estigui fonamentat en una perspectiva d'innovació didàctica i en una convicció de l'absoluta necessitat de la participació real i democràtica de tots els estaments interessats.

Quan el M.E.C. faci públic el projecte amb les directrius dels plans

d'estudis per a formació de professorat, podrem analitzar i elaborar propostes més detallades, tot i que quedaran qüestions pendents (l'Estatut del Professorat, noves titulacions a nivell de diplomant, la definitiva estructuració del Sistema Educatiu (LOSE), la correcta institucionalització dels Centres de Pràctiques per a professorat de tots els nivells, la transferència de les competències educatives a la nostra Comunitat Autònoma, etc... etc ...).

Si ara no s'endevina bé i no s'aprofita l'avinentesa de la reforma del Sistema Educatiu per a plantejar i resoldre com cal la formació del Professorat (amb la responsabilitat que hi té ara la Universitat), s'haurà perdut una ocasió històrica i tots en serem responsables (per omissió o per comissió).

Al principi deia que l'acord teòric és fàcil i n'estic segur. El que falta, tal vegada, és la voluntat política -M.E.C., Universitat, diversos col·lectius- de dur a la pràctica l'acord (interessos diversos, afanys de protagonisme, prepotències i altres misèries a part).

La preocupació sincera per la qualitat de l'educació, per la dignificació de la professió docent, per la tasca del recobriment de la nostra cultura i pel progrés social, haurien d'ésser els eixos que permetessin dissenyar i dur a la pràctica un pla de formació de professorat que deixés de banda, per sempre, antics error i constituís un camí per a l'esperança, tantes vegades perduda i tan necessària per a la nostra tasca d'educadors.

Tots els interessats, tant Centres Docents, Institucions i particulars, en rebre PISSARRA, podeu omplir la butlleta de subscripció.

NOM

DIRECCIO

POBLACIO

es fa subscriptor de la revista PISSARRA. Pagarà l'import (1200 ptes.) (4 números)

.....enviant gir postal o taló bancari barrat

.....per un rebut domiciliat a Banc o Caixa.....

Marcau amb una X la forma de pagament que us interessi.

Retallau i enviau aquest bolletí de subscripció a PISSARRA, c/ Vinyassa, no 14. 46080 Palma, i rebreu puntualment al vostre domicili la nostra publicació

Jaume Oliver i Jaume

DE LA REFORMA I TRANSFORMACIÓ DE L'EDUCACIÓ D'ADULTS

Uns dels grans objectius de l'actual política educativa es basa en la promoció de la igualtat d'oportunitats i de l'equitat en l'exercici del dret a l'educació. L'Educació d'Adults és un dels programes educatius que es dirigeixen contra la desigualtat educativa.

Malgrat que fins ara la majoria dels recursos s'han hagut de destinar a corregir les mancances de la xarxa escolar, que atén nins i joves, durant aquests darrers anys s'han desenvolupat programes dirigits a la població adulta, s'ha donat una gran passa, però encara no és suficient perquè l'Educació d'Adults estigui a l'altura de la resta de països europeus.

Seguint la línia de reforma i transformació del sistema educatiu, el Ministeri d'Educació i Ciència està impulsant l'establiment d'un nou model, dins del marc de l'educació permanent d'acord amb les recomanacions que propugnen els organismes inter-

nacionals, amb la finalitat de garantir la plena realització de la persona, que eduqui per a la participació social i formi per a la reinserció socio-laboral tenint en compte l'actual ritme de les transformacions del teixit econòmic en recompostura.

En aquest sentit, el nou model dona cobertura a les necessitats d'educació permanent d'adults d'educació formal, els analfabets absoluts i els anomenats "funcionals", per una banda, i per l'altra es reorienta radicalment l'Educació d'Adults despullant-la d'un excessiu caire acadèmic i intentant donar-li un caràcter integral de tipus educatiu bàsic, ocupacional, cultural i cívic des d'un triple perspectiva:

- el desenvolupament personal.
- La participació social.
- El món laboral.

L'amplitud del seu camp i el nombre pràcticament il·limitat de potencials beneficiaris fan imprescin-

dible la col·laboració i coordinació efectiva de la resta d'administracions públiques, principalment les municipals, i d'aquelles institucions públiques i privades que duguin a terme iniciatives de caire social i desenvolupament comunitari.

Aquest nou model suposa que a partir d'ara serà el projecte de base territorial, i no el centre d'adults el que assumeix el protagonisme principal donant respostes a les necessitats reals i demandes específiques d'un determinat marc geogràfic concret, el districte educatiu (comarca, municipi, barri, etc.) adscriuint aquest projecte la totalitat dels recursos humans i materials disponibles a aquest fi.

Obviament, en darrera instància seran les Administracions educatives les responsables del bon funcionament dels programes destinats a la població adulta.

Carme Pons Llabrés
Coordinadora del programa
D'Educació Permanent a Balears

LA FORMACIÓ PROFESSIONAL EN EL PROJECTE DE REFORMA DEL SISTEMA EDUCATIU

L'actual ordenació del sistema educatiu (L. 4 Agost 1970), estableix un nivell d'ensenyança mitjana amb dues opcions: el BUP i la FP.

La FP consta d'un primer grau obligatori de 14 a 16 anys amb 20 branques desglosades en 70 professions, i un segon grau de tres anys de duració que es diversifica en unes 160 especialitats.

Per accedir a la FPI simplement és necessari haver cursat els vuit cursos de la EGB i les sortides acadèmiques al finalitzar la FPII es concreten a les Escoles Universitàries que tinguin una correspondència amb els estudis realitzats. A més l'alumne, a una edat considerada inadequada i amb

elements orientadors, s'ha de decidir per una de les dues opcions que, evidentment, conformarà el seu futur acadèmic i professional.

Per aquests motius bàsics, ha existit, des de temps enrera, un estat d'opinió dins el professorat de FP favorable a la realització d'un tronc comú fins els 16 anys.

El projecte de reforma recolleix aquesta opinió i així s'estructura dins l'ensenyança secundària, un cicle inicial obligatori i unificat de 12 a 16 anys, amb un disseny curricular que introdueix assignatures tecnològiques a nivell de projectes.

En quant al segon cicle de l'ensenyança secundària, el projecte

de reforma transforma l'actual FPII en un Batxillerat Tècnic amb dues opcions: un Batxillerat Industrial i un Batxillerat Administratiu. Aquests dos Batxillers tenen accés directe a la Universitat una vegada superada una prova d'homologació realitzada a cada Facultat.

Pels alumnes que una vegada finalitzat l'ensenyament obligatori no

vulguin continuar estudiant a bè que un cop acabat el Batxillerat no desitgin accedir a la Universitat, existirà l'opció de l'ensenyament tècnic-professional.

Aquests estudis tindran una estructura de tipus modular amb dos nivells:

-Els mòduls I: al acabar l'ensenyament obligatori amb una duració variable i que contemplarà distintes professions.

-Els mòduls II: una vegada finalitzat els Batxillerats amb una dura-

ció d'un any i un disseny curricular molt especialitzador.

Per passar del mòdul I al mòdul II s'hauran d'aprovar diferents assignatures incloses dins les programacions dels Batxillers.

La nova estructuració de la segona etapa de l'ensenyament secundari implica la introducció dels estudis tècnics dins el Batxiller i una major flexibilitat en els estudis professionals que pot millorar el nivell d'adaptació a les necessitats canviants del món del treball.

ELS PUNTS CAPITALS DEL PROJECTE DE REFORMA

Seria ingenu per part meua que en el curt espai d'un petit article pretenqués fer una anàlisi detallada del projecte de la Reforma del Sistema Educatiu, que el Ministeri d'Educació ha sotmès a l'opinió pública. Em limitaré, doncs, assenyalar el que en el meu parer són els punts capitals de la reforma, i per tant, el que previsiblement centraran el debat:

1. **PROLONGACIÓ DE L' ESCOLARITAT.**- Com és sabut la proposta allarga la durada de l'ensenyament

obligatori des dels 14 anys actuals fins als 16. Es tracta d'una tendència a l'allargament del període educatiu comú i obligatori que ja fa temps que es manifesta a tot el món occidental i de la que, entre nosaltres una primera manifestació la va representar la Llei General d'Educació que la va portar fins als 14 anys. Però no es tracta sols d'allargar l'ensenyament obligatori sinó d'unificar-lo. Tradicionalment a Europa existien dos tipus d'ensenyament: el general per al comú

de la població i el batxillerat, limitat a una minoria que es preparava per assistir a la Universitat. L'elecció entre els dos camins, motivada en gran part per motius econòmics, es feia molt aviat, als 11 anys aproximadament, de manera que a partir d'aquesta edat hi havia alumnes que cursaven l'ensenyament general i altres el batxillerat. Amb el pas del temps aquesta separació es va considerar com una discriminació incompatible amb una concepció democràtica de l'ensenyament i es va proposar allargar l'ensenyament comú, és el que, com acabo de recordar, va fer la Llei General d'Educació, unificant la primera part del batxillerat amb la prolongació de l'ensenyament primari, per constituir el que ara coneixem com a Segona Etapa de l'EGB, dels 12 als 14 anys. Amb la proposta actual es perllonga la unificació fins als 16 anys.

Aquest allargament que, insisteixo, té una intenció explícitament democratitzadora, ja que pretén establir una igualtat d'oportunitats per arribar a la Universitat i per tant, cal considerar l'entrada com a positiu, però no deixa de plantejar molts d'interrogants. Igualtat d'oportunitats

Embat

llibres

ESPECIALITZADA AMB PEDAGOGIA I PSICOLOGIA.
ELS DIVENDRES NO TANCAM AL MIGDIA.

Pge. Part. Papa Joan XXIII, n.º 5-E
Centre Comercial «Los Geranios»
07002 Palma de Mallorca Tel. 71 33 50

REFORMA A DEBAT

per arribar a la Universitat, no vol dir que tots hagin d'arribar-hi, aleshores, ¿com establir uns programes que siguin igualment interessants i útils per als que ingressaran més tard a la Universitat com per als que començaran una formació professional especialitzada o senzillament començaran a treballar?. I també ¿com combinar la necessària homogeneïtat dels programes amb un alt grau de flexibilitat per tenir en compte les diferents capacitats i aficions?. I també, qué fer amb els que no aprofiten els estudis als 16 anys?. O dit d'una altra manera, com garantir que aquesta prolongació i unificació no es farà en perjudici de la qualitat de l'ensenyament?

2. L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA.-La innovació que fa possible la perllongació de l'ensenyament obligatori i comú i que és per tant la peça fonamental de la reforma és el que el projecte anomena: "Educcació Secundària Obligatòria" i que reuneix en un mateix cicle comú el, que actualment és la segona part de l'EGB, i el començament del Batxillerat i de la Formació Professional.

Aquest nou cicle és el que haurà de donar resposta als interrogants que fa un moment plantejava. Però la implantació d'aquest cicle planteja al seu entorn nous interrogants: Quins professors seran els encarregats d'impartir aquest cicle? Quina formació hauran de tenir? I en quina mena de centres s'imparirà?

El text de la proposta ministerial és ben clar. Se'n feren càrreg professors d'un nou tipus que rebran una formació específica per aquesta tasca, una formació intermitja entre la que avui reben els professors d'EGB i la que reben els llicenciats a una Facultat Universitària. I exerciran la seva docència en centres d'un nou tipus especialment preparats per allotjar el nou cicle. Però no està clar quan la Universitat es decidirà a establir aquest nou tipus de preparació pedagògica, ni quan els nous edificis estaran disponibles, de manera que el projecte admet que provisionalment el nou

cicle pugui impartir-se dividit i en les mateixes condicions actuals, una primera part en els centres d'EGB i amb el seu mateix professorat i una segona part en els centres de batxillerat i de formació professional, i amb el seu professorat respectiu. Hom pot preguntar-se si aquesta solució provisional no corre el perill d'eternitzar-se i si així la novetat del nou no resultarien il·lusòries.

3. EL LLOC DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL.-La prolongació i unificació de l'ensenyament tant a la Llei Villar com a l'actual proposta es fa, i el mateix ha passat a tota Europa, prenent com a eix l'antic Batxillerat ja que l'objectiu explícit, com ja he dit, és assegurar que ningú no quedi exclòs del camí que porta a la Universitat per culpa de l'estructura del sistema educatiu i per tant, que d'una manera més o menys directa tots els sistemes educatius han de permetre l'arribada a la Universitat.

Situant-se en aquesta perspectiva la formació professional necessàriament apareix com un sistema lateral i subordinat. I no és possible culpar d'aquest fet exclusivament a un pla o a un govern determinat, és la pròpia societat la que segueix mitificant l'accés a la Universitat i desvaloritzant les formacions professionals que no passen per ella. Una actitud que en el nostre temps és cada vegada menys justificada i que algun dia haurà de canviar.

4. PROPOSTA DEL MINISTERI I COMPETÈNCIES AUTONÒMIQUES.- Un quart i darrer punt que em sembla important assenyalar es refereix a l'àmbit d'aplicació de la reforma projectada.

Donat que la Constitució reconeix explícitament la pluralitat lingüística i cultural d'Espanya i que el funcionament actual del sistema educatiu en certa mesura ja la té en compte, resulta al menys curiós que en tot el text de la reforma s'hi faci tan poca al·lusió. És clar que es pot dir que com que alguns dels territoris amb llengua pròpia-però no les Illes- tenen transferides les competències en matèria educativa, ja seran els governs autònoms els que se n'ocuparan. Però precisament el que resulta sorprenent és que el projecte de reforma no al·ludeixi més que de passada a aquestes competències. Un projecte tan ambiciós i que insisteix tant en la flexibilitat dels programes i en la seva necessària adequació a les circumstàncies concretes sembla que hauria de distingir amb claretat entre el que són línies mestres del sistema i condicions per l'obtenció d'un títol i el que pot ser adaptat i regulat pels governs autònoms.

I encara un comentari per acabar. Per primera vegada el projecte d'una reforma educativa ha sigut anunciada amb temps i s'ha sotmès a un debat públic, seria imperdonable no aprofitar l'ocasió. No es tracta d'esperar miracles ni de creure que del debat en puguin sortir un projecte alternatiu que resolgui tots els problemes plantejats. Però sí de pensar que el projecte és millorable i que una reflexió col·lectiva i crítica feta seriosament pot ajudar als qui al Ministeri preparen el text de la nova Llei i als qui a les Corts hauran de discutir-la, a entendre millor les dificultats de la proposta i les possibilitats d'alleugerir-les.

Miquel Siguan
Director de l'ICE
Universitat de Barcelona

LA REFORMA DE L'ENSENYAMENT MITJÀ A BALEARS

A l'octubre de 1983, 25 centres (públics i privats) d'ensenyament mitjà, 15 de F. P., 11 de BUP i 1 CEI (Centre d'Ensenyances Integrades), tots ells integrats dins el "territori MEC", iniciaren un pla experimental d'ensenyament mitjà del que podria convertir-se en un nou sistema educatiu en el tram corresponent entre els 14 i 18 anys. A Balears, concretament a Mallorca, només es va incorporar al procés de Reforma, l'I.F.P. Pere de son Gall, de Lluçmajor, el qual va iniciar l'experiència amb 3 grups d'alumnes, al mateix temps que mantenia un grup de F.P.I., condició exigida pel MEC per tal de tenir el que s'anomena grup de contrast. Des del primer any s'han passat proves tant als grups de REM com als de contrast a fi de fer un adequat seguiment de l'experimentació. A l'actualitat es pot dir que és un centre exclusivament de R.E.M., ja que només queden dos grups, 4t. i 5é. de F.P. II.

En el curs 85-86 va incorporar-se l'I.B. Fernando III el Santo, de Palma, amb tres grups d'alumnes, i en el curs 86-87 l'I.B. Ramon Llull, amb dos grups de primer curs.

El curs actual presenta un element nou que el diferencia de tots els anteriors. En el curs passat ha acabat la primera promoció de nins i nines que han seguit el pla experimental de la Reforma del Cicle Superior d'E.G.B. iniciada al curs 84-85, a Mallorca concretament a tres centres d'E.G.B. de Palma i un de Manacor. La majoria d'aquests nins i nines han optat per seguir estudiant en els centres de R.E.M. per tal de tenir una continuïtat del seu sistema d'aprenentatge. Per aquest motiu s'han incorporat dos centres més de mitjanes: I. Politènic de F. P., de Palma, i I. F. P. de Manacor, cada un amb dos grups de primer curs, integrats, quasi bé exclusivament

per alumnes procedents de la Reforma d'E.G.B. A excepció de l'I.F.P. Pere de son Gall (a la comarca no hi ha cap centre de R. d'E.G.B.), els altres instituts tenen a primer curs alumnes procedents de centres de Reforma de Cicle Superior en major o menor proporció.

Al mateix temps, la Subdirecció General de Programes Experimentals s'ha estructurat de manera tal que permet la integració de les dues reformes per vetllar que els alumnes procedents de la reforma d'E.G.B. no es trobin amb un canvi radical respecte al pla iniciat i per altre banda iniciar l'estudi del cicle 12-16 anys proposat pel MEC.

Quant al segon cicle, (que està format per sis batxillerats els quals tenen un doble objectiu: donar una formació tècnica-professional, formació que es completa amb un mòdul professional després del segon any; donar la preparació necessària per seguir estudis universitaris) en el curs passat va acabar la primera promoció d'alumnes que han optat per cursar durant aquest any el mòdul professional de "manteniment de màquines i sistemes automatitzats" que s'imparteix al mateix institut.

En el curs 87-88 les modalitats de batxillerats que donaran a Mallorca són: I. B. Fernando III el Santo, 1er. curs de Batxillerat Lingüístic i de Batxillerat de Ciències de la Natura; I.F.P. Pere de Son Gall, 1er. curs de Batxillerat Lingüístic i Batxillerat Tècnic Administratiu, 1 er. i 2on. curs de Batxillerat Tècnic Industrial; I. F. P. Juníper Serra, Batxillerat Tècnic Administratiu, 1er. curs. A més, tot i que encara no s'ha iniciat, L'Escola d'Arts i Oficis compte amb l'autorització del Ministeri per iniciar el Batxillerat Artístic, inici que està previst per al proper curs.

Aquests anys d'experimentació suposen per al professorat implicat un esforç, individual de cara a la matèria impartida, nou enfocament i estructura de les assignatures, elaboració de material, metodologia, avaluació principalment respecte del que implica la inclusió dels objectius comuns, col·lectius respecte del que es refereix a qüestions no pròpies d'una assignatura determinada, tutories, constitució d'equips docents, avaluació d'Objectius Comuns, coordinació amb professors d'altres centres, etc. Des del primer any s'ha comptat amb una sèrie d'ajuts, ajuts que han canviat en la seva forma al llarg dels cinc anys, i que procedeixen del Ministeri i del CEP. El MEC pel seu costat ha propiciat trobades periòdiques dels professors, en un principi a Madrid de tot el professorat, i quan l'experiència s'ha ampliat, creant uns equips de zona constituïts per grups de professors de cada una de les matèries que integren el currículum del primer cicle, coordinats per uns responsables de matèria el qual ha seguit assistint a trobades periòdiques amb altres responsables. Quant al segon cicle, els professors continuen assistint a jornades a Madrid, encara que poques, i en determinades matèries, a cursos de reciclatge de 2 o 3 setmanes de durada unes quantes vegades al curs. En el curs actual es pretén la constitució de seminaris per al segon cicle. En general es pot dir que quant a l'organització de matèries, que depèn del "servei d'innovació", encara no està prou definida per a aquest curs, a excepció de la Llengua" que no compta amb cap tipus d'ajut extern i que per tant es té una persona dedicant una molt petita part del seu horari a la seva coordinació.

Per altra banda el CEP ha col·laborat fent possibles totes les activitats, tant de matèries com d'aspectes gene-

SALOM
P R O C O M

PROGRAMA GENERAL

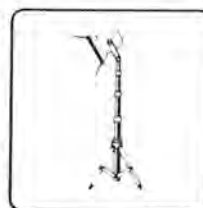
DIVISION INDUSTRIAL

VIDEO PROYECCION

Videoproyectores; standarts, luminosos, preparados para ordenador, pantallas hasta 6'3m x 3'8m., eléctricas, manuales, retroproyección, portátiles.

ILUMINACION

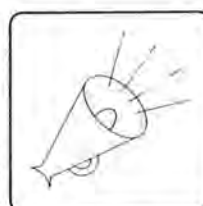
Focos, proyectores fresnel, difusores, viseras, horquillas porta accesorios, filtros, pinzas, tripodes, lámparas.

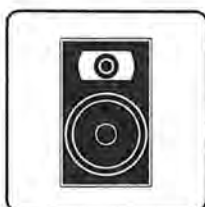
VIDEO INDUSTRIAL

Videos U-matic L.B. y H.B., 8mm. cámaras, monitores, generadores de efectos, video-computer, videodisco, impresoras videográficas.

MEGAFONIA

Amplificadores, etapas potencia, altavoces, bocinas, columnas, micrófonos, reguladores, mesas de mezcla, equipos multicanales.

AUDIO PROFESIONAL

Amplificadores de potencia, cajas acústicas, giradiscos, ecualizadores, div. de frecuencia, duplicadores de cassettes, sistemas de traducción simultánea y conferencias.

TELEFONIA

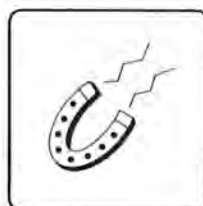
Contestadores automáticos, teléfonos manos libres y sin hilos.

VIGILANCIA Y SEGURIDAD

Sistemas de observación, cámaras, monitores, selectores, posicionadores, control de accesos, sistemas de transmisión.

PRODUCTOS MAGNÉTICOS

Cintas audio, audio cassettes, video cassettes, V-matic, VHS, Beta, 8 mm., diskettes.

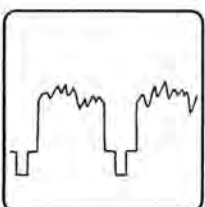
COMUNICACIONES

Sistemas de intercomunicación, sistemas de buscapersonas.

ACCESORIOS

Racks, cables especiales, conectores, baterías, tripodes, auriculares, soportes micrófonos.

INSTRUMENTOS DE MEDIDA

Osciloscopios, generadores de sincronismos, monitores forma de onda.

MANTENIMIENTO

Servicio técnico, diseño, instalación y mantenimiento.

als, que eren sol·licitades pels professors que experimenten la R.E.M.

Per acabar cal esmentar els ajuts de tipus econòmic i material que s'han rebut als centres de R.E.M., els quals són fonamentals per tot el que suposa l'experimentació, currículum, metodologia, etc. ajuts que es concreten en subvencions addicionals, suministres de material didàctic, construccions o

acondicionament d'aules taller per a l'àrea tecnològica, (en aquest moments encara esta pendent la construcció de l'aula taller del I. Fernando III, a més de l'acondicionament dels nous centres incorporats) material didàctic per a les tecnologies del segon cicle i del mòduls professionals.

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

REFORMA A DEBAT

LA LLENGUA A LA REFORMA EDUCATIVA

La voluntat de voler reformar l'educació no es cosa nova. Al llarg dels darrers segles els sistemes europeus han patit diversos intents de reconducció cap a situacions sovint pretesament millors. Algunes vegades, les intencions s'han realitzat en millores substancials quant a la socialització i elevació del grau de qualitat existent fins aleshores. No sempre, sí, però, adesiara.

Als Països Catalans la reforma més propera, i que conclourà la seva aplicació sense assolir els objectius previstos, és la del 1970: la Llei d'Educació General Bàsica. Per als catalans de tots els països, l'EGB tot just estrenada va servir per sortir de la clandestinitat lingüística i entrar en una era de permissivitat.¹ No debades els articles 13, 15 i 17 d'aquesta Llei² parlaven de "las lenguas nativas" i del seu ensenyament. Arran d'aquest fet aparegueren dictàmens jurídics que feren una interpretació legislativa

d'allò més atrevida quant a les possibilitats que oferia el text legal (Dictamen Juridic sobre la llengua catalana a les escoles de Catalunya, Vic 12-II-72), el ³ Dictamen del Col·legi d'Advocats de València, 6-iii-73). Fins l'any 1975 no aparegué el Decret 1433 de 30 de maig que desenvolupa el tema d'ensenyament de la llengua nadiua. S'hi assignaren pressupostos que mai no arribaren, cal dir que molts professors es valgueren d'aquesta normativa per a fer del català llengua d'escola establint el seu ensenyament i comencen o continuen amb més tranquil·litat les escasses escoles que practicaven l'ús del català com a llengua vehicular.⁴

Va ser, la reforma de l'any setanta una permissió quant a la llengua nacional dels Països Catalans, permissió aprofitada per mestres i entitats. Els continguts dels programes i orien-

tacions (Madrid 1971) no feien cap referència nostrada a la realitat històrica, geogràfica, social i cultural.

Tota aquesta relació, esperem no haver cansat el lector, vol ser un marc de referència d'una situació no tan llunyana com sembla que durà vuit anys fins que, arvinguda la democràcia, l'ensenyament del i en català pren caràcter oficial, normatiu i obligatori⁵.

La nova reforma educativa iniciada aquests darrers temps que ha de culminar amb la LODE, Llei Orgànica del Sistema Educatiu, arrenca de tota una altra situació de l'escola catalana. Des del 1978 el català hi es ensenyat i l'ensenyament en català, ara no depenent de la voluntat dels mestres sinó amb el suport d'un marc legal ampli i de rang alt, les Lleis de Normalització o d'ús.

Aquests fets que han esdevingut trascendentals per a la supervivència de l'idioma i la seva normalització

han de projectar-se en la Reforma Educativa suara amb tota força i precisió.

Perquè, quina ha de ser la llengua prioritària en cada una de les etapes cronològiques en què es dividirà l'actual ensenyament primari i secundari?

Es obvi que l'objectiu ha de ser el mateix que actualment expliciten les lleis de normalització lingüística quan diuen: el català -el valencià- és la llengua de l'ensenyament.

Si bé a primers anys quaranta el bandejament oficial de la llengua catalana es produí per decret en un tres⁶ i no res, no ha estat possible recuperrar la llengua a l'educació amb la mateixa rapidesa que en va ser foragitada. Els factors que expliquen aquesta circumstància són diversos entre els quals no cal descartar la contundència més desvergonyida.

El canvi fet, però, és important, avalades les circumstàncies i dependències diverses existents en les terres de la parla catalana⁷

A l'hora de reformar el sistema caldrà entrar amb peu segur pel que fa a la qüestió lingüística. Al cap de deu anys d'instrucció del català a l'escola al Principat (1978) i de pocs menys a les Illes i al País Valencià, l'idioma no ha assolit, malgrat el camí fet, la posició que li pertoca com a llengua de nació de país.

Hi ha uns déficits palesos que impedeixen encara que el català a la pràctica sigui la llengua pròpia de la docència i de la discència. Aquest entrar amb peu segur requerirà superar les llacunes existents actualment, i el moment és prou propici a casa nostra, per pujar el primer esglaió de la reforma en el qual caldria fer les previsions per a no eternitzar el tema de la llengua i que aquest esdevingui una qüestió sense solució definitiva in aeternum.

La circumstància per endegar la Reforma educativa en allò que ens es permès presenta⁸ uns factors actualment que poden afavorir una solució al fet lingüístic.

El descens de la natalitat amb la reducció d'aules que pot comportar ha de poder permetre una redistribució

del professorat en funció de la normalització lingüística. Veiem com un fet més que possible garantir que els mestres que han de ser tutors de l'etapa de l'educació primària -dels 6 als 12 anys- en la nova ordenació siguin tots, sense excepció, coneixedors de la llengua amb capacitat docent.

En aquesta etapa obligatòria, ja que la obligatorietat de l'ensenyament arribarà fins als setze anys, es posen les bases culturals i lingüístiques dels alumnes. Garantir-hi un professorat capacitat és, doncs, d'una importància gran. L'aplicació d'aquest criteri comportaria, sens dubte, un període nou perquè els professors que encara no s'han actualitzat lingüísticament, ho fessin. No volem pas insinuar que l'educació secundària obligatòria no requereixi professors capacitats per a ensenyar català i en català, no, però creiem que val la pena assegurar etapes i intensificar recursos i optimitzar els existents tot alhora.

La realitat sociolingüística de la població, i el mateix pes de la llengua i cultura castellanes⁹ en el món, a part de les normatives existents, fan que aquesta llengua formi part dels curricula escolars. I conve recalcar que la millor forma de desfer pors i de desmentir propòsits de substracció cultural serà el bon coneixement i domini que en tinguin els alumnes de les escoles catalanes en llengua i continguts propis en finir llurs estudis obligatoris.

Hem de defugir, però, no confondre el castellà, llengua oficial de l'estat amb el català llengua oficial i pròpia de cada un dels Països Catalans illencs i peninsulars.

Quan les lleis ens diuen que la llengua pròpia de l'ensenyament es el català, no hi ha altra interpretació viable que considerar aquest idioma propi con la llengua de cultura i ús escolar. Si això és cert a l'ensenyament obligatori -6 a 16 anys- ho és potser amb més força la Batxillerat i a l'Ensenyament Tècnic professional en el qual, segons els coneixements dels alumnes la llengua castellana podria no ser obligatòria con una assignatura a aprendre. No volem dir

que no consti al currículum, sinó que les necessitats de cada alumne, prou afeixugat amb els idiomes estrangers i el tronc comú, les modalitats de Ciències Humanes i Socials o de Ciències de la Naturalesa i de la Salut o amb un Batxillerat Tècnic, el poguessin fer decantar vers l'opcionalitat d'aquesta llengua, l'ordenació i coneixement de la qual ha restat garantit en l'etapa obligatòria. I això més i quan les funcions bàsiques del Batxillerat pretenen 'la formació dels ciutadans capaços d'incorporar-se al seu medi sociocultural i transformar-lo de manera activa i creadora'¹⁰.

Una reforma educativa en la qual la llengua catalana no hi entrés per la porta gran i no hi tingués estada preferent, i més consolidada que l'actual, esdevindria una operació, una nova estructura pensada per a un sistema ben diferent de cap dels que conformen cada un dels Països Catalans.

Joaquim Arenas

(1) Arenas, J. Muset, Margarida. *Informe de l'ensenyament del i en Català*. Barcelona 1988.

Arenas, J. Sabater, Ernest, *L'el català a l'escola catalana*. La Magrana. 1982. Barcelona.

(2) *Ley de Educación General Básica*. Magisterio Español. 1971. Madrid.

(3) Guardiola, C. J. *Per la llengua*. La Magrana. 1980 Barcelona.

(4) Arenas i Sampera, J. *Per la llengua i per l'escola, dins XXV anys d'Omnium Cultural*, Barcelona 1986.

(5) *Situació i perspectiva de l'ensenyament a Catalunya*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament 1980 Barcelona.

(6) Monés i Pujol-Busquets, J. *L'escola a Catalunya sota el franquisme*. Edicions 62. 1984. Barcelona.

(7) *Ibidem* 5.

(8) Arenas i Sampera, J. *Reforma educativa i catalanitat*. Avui. Diàleg 24-1-88.

(9) Strubell, M. *LLengua i Població a Catalunya*. La Magrana. Barcelona (1981)

(10) Proyecto para la Reforma de la Enseñanza (12. 4.) Ministerio de Educación y Ciencia. Madrid 1983.

**EL TELEVISOR
CON LA PANTALLA
MAS PLANA
DEL MUNDO.**

THOMSON

RECERCA BIBLIOGRÀFICA

AMOROS, Andrés y otros. *Letras españolas, 1976-1986*. Ed. Castalia-Ministerio de Cultura. Madrid, 1987.

Què ha succeït en el món literari espanyol des de l'any 1976? Quin camí ha seguit la creació literària? Quines són les noves tendències? Quins són els nous escriptors? Un panorama de la literatura espanyola dels darrers deu anys a través de deu estudis realitzats per Amorós, D. Villanueva, V. Garcia de la Concha, J. L. Abellán, P. Jauralde, C. Bértolo, J. Pont, B. Losada, J. Ma. Lasagabaster i J. Goñi.

Present i futur de l'educació a la comarca de Sóller

Autors: J. Albertí
A. Marquès
M. I. Pérez

Soller, 1988

Al proper nº de PISSARRA sortirà un resum de l'esmentat treball.

CUENCA ESTEBAN, Faustino. *Como estudiar con eficacia*. Editorial Escuela Española. Madrid, 1987.

En aquesta obra, subtitulada *Las claves del éxito académico y profesional* es planteja per part de Faustino Cuenca, membre del SOEV a Madrid, la importància d'aprendre a aprendre. Avui un analfabet pot ser definit com aquell que no domina la lectura i l'escriptura, al segle XXI l'analfabet serà aquell que no hagi après la manera d'aprendre.

HUGHES, Martin. *Los niños y los números*. Editorial Planeta. Barcelona, 1987.

Les matemàtiques apareixen sovint com un greu entrebanc a l'hora de la formació dels estudiants i no hauria de ser així. Marin Hughes, catedràtic Ciències de l'Educació a la Universitat d'Exeter, tracta, en aquesta obra subtitulada *Las dificultades en el aprendizaje de las matemáticas*, de la manera com els nins intenten comprendre el difícil món de les matemàtiques i de quin és el bagatge matemàtic que porten els al.lots abans de la seva arribada a l'escola.

STENHOUSE, Lawrence. *La investigación como base de la enseñanza*. (Selección de textos por J. Rudduck y D. Hopkins). Ed. Morata. Madrid, 1987.

El títol d'aquest llibre es el mateix que utilitzà Stenhouse l'any 1979 quan pronuncià la lliçó inaugural a la Universitat d'East Anglia. Lawrence Stenhouse és una de les personalitats que a la dècada dels 70 defensaren la investigació i el desenvolupament curricular com a base de l'aprenentatge de l'alumne i de la formació contínua del professor. Tots els treballs que es reuneixen en aquest volum giren entorn d'aquesta idea. El llibre és una invitació a la pràctica per aconseguir una millora en la qualitat de l'ensenyament, una actualització permanent del professorat i una autonomia real dels centres escolars.

DUES NOVETATS IMPORTANTS

ALIMARA
LLENGUATGE

Editorial Moll

ALIMARA
Llenguatge
Cicle Mitjà 1

Autors: Antoni Artigues i Bonet
Ramon Bassa i Martin
Miquel Cabot i Sastre

LLANTERNA
Llenguatge
Cicle Mitjà 2

Ramon Diaz i Villalonga
Joan Lladonet i Escalas
M. Immaculada Pastor i Homs

Publicacions per al cicle inicial
ANSA PER ANSA
LLUMENERET BLAU

EDITORIAL MOLL, Tef. 72 41 76
c. Torre de l'Amor, 4 -Palma-

DIDÀCTICA 88

MOSTRA PER A PROFESSIONALS DE L'ENSENYAMENT

Del 6 al 12 de maig de 1988

RECINTE D'IFEBAL
POLIGON DE LLEVANT

PARTICIPA-HI